

Concept Cultuurbrief Eindhoven

Eindhoven, 25 augustus 2023

Voor u ligt de tweede concept-Cultuurbrief 2025-2028, waarin Stichting Cultuur Eindhoven de ambities en kaders formuleert voor het cultuurbeleid van de gemeente in deze periode. Het betreft het advies en voorstel van de stichting aan het college van B en W en de gemeenteraad.

Cultuur Eindhoven heeft in 2023 gewerkt aan de Cultuurscan die een beeld geeft van de ontwikkelingen in de periode 2019-2023 en opgaven en dilemma's voor de toekomst. Voor het tot stand komen van dit document is veel informatie verzameld over de huidige staat van cultuur in Eindhoven en werd gekeken naar landelijke trends en ontwikkelingen. Onderwerpen uit de Cultuurscan vormden de basis voor het gesprek over de toekomstige koers. Mede met inbreng van de culturele sector in de stad, verzameld tijdens verschillende bijeenkomsten, heeft Cultuur Eindhoven een beeld kunnen schetsen van wat er in de periode 2025-2028 nodig is om kunst en cultuur in de stad te laten floreren.

In het eerste hoofdstuk van de concept-Cultuurbrief gaan we kort in op de betekenis van cultuur, de scope van de concept-Cultuurbrief en de rol van Cultuur Eindhoven hierin. Ook wordt er kort teruggeblikt op de belangrijkste conclusies uit de Cultuurscan.

Vervolgens worden in drie delen de ambities en uitdagingen uitgewerkt. Om deze te duiden, vormt het begrip 'culturele loopbaan' de leidraad (zie pagina 3). Dit begrip wordt toegepast op de sector (A), de inwoners (B) en de stad (C). We kiezen voor het begrip 'culturele loopbaan' omdat een volgende stap in de ontwikkeling van individu, culturele sector en cultuur in de stad centraal staat.

In hoofdstuk 3 worden de subsidieregelingen besproken, met daarbij ook de beoordelingscriteria die in de periode 2025-2028 zullen gelden. In hoofdstuk 4 wordt het financieel kader uiteengezet. Tot slot vindt u in de bijlages achtergrondinformatie over de bronnen die in hoofdstuk 2 zijn gebruikt. Ook staat er een overzicht in van bijeenkomsten die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van de concept-Cultuurbrief en Cultuurscan.

De concept-Cultuurbrief bespreken we tijdens de bijeenkomst op 29 augustus met de sector. Naar aanleiding van deze bijeenkomst brengen we nog, waar nodig, de laatste wijzigingen aan voordat we de definitieve versie begin september aanbieden aan het college voor besluitvorming.

Tanja Mlaker

Directeur-bestuurder Stichting Cultuur Eindhoven

Uitleg over begrip 'loopbaan'

Het begrip culturele loopbaan wordt vaker gebruikt op het gebied van cultuur- educatie en voor wer- kenden in de culturele sector. Zo spreekt de Raad voor Cultuur bijvoorbeeld al in 2012 in het advies over cultuureducatie dat 'ieder kind recht heeft op een culturele loopbaan'. Van Dale omschrijft het begrip loopbaan als een 'geheel van functies die iemand gedurende zijn leven bekleedt'. In deze con- cept-Cultuurbrief zetten we het begrip nog breder neer. Ook een culturele organisatie of het geheel aan cultureel aanbod, makers en initiatieven in een stad hebben te maken met verschillende stadia in de ontwikkeling, ingebed in een grotere context. Gedurende je loopbaan ontwikkel je eigen talenten en verricht je werkzaamheden die zinvol en relevant zijn binnen de gegeven omgeving.

Loopbaan verwijst dus naar dynamiek en beweging op het niveau van individu, culturele organisatie en cultureel ecosysteem in de stad. Een nieuwe beleids- periode is geen nieuwe start: de loopbaan gaat over de lange termijn. Er wordt voorgebouwd op vorige periodes en verder ontwikkeld in nieu- we periodes. Centraal staan de ontwikkeling van kennis en kwaliteiten op het niveau van individu en organisatie en de ontwikkeling van de relatie met, en waardering door de omgeving. Het gaat hierbij om het geheel: ambities en beleids- instrumenten van de gemeente dienen de gehele culturele sector in de stad aan te sporen en de kans te geven een volgende stap te zetten. Daarmee zet ook de stad als cultureel epicentrum van de Brainport-regio een volgende stap.

1.1 Betekenis van cultuur

Het belang van cultuur wordt in Eindhoven breed onderschreven. In het bestuursakkoord is te lezen hoe bestuurders en gemeenteraadsleden tegen cultuur aankijken:⁰¹

'Kunst en cultuur zijn het fundament van een levendige stad die prikkelt, uitdaagt en samenbrengt. Cultuur biedt ontspanning, verbindt en zet mensen aan tot reflectie en ontwikkeling.'

Ook door een grote groep van stakeholders in de stad zoals onderwijsinstellingen, zorginstellingen, bedrijfsleven, buurtinitiatieven en inwoners wordt cultuur gewaardeerd. Cultuur heeft betekenis voor individuen, organisaties en het dagelijks leven in de stad. In diverse Nederlandse onderzoeken, o.a. Waarde van Cultuur in opdracht van BrabantStad*, wordt gekeken naar de culturele, sociale en economische waarde van cultuur. De betekenis van cultuur is geen status quo, maar een proces, een ontwikkeling; geen staat van zijn, maar een staat van dynamiek. Cultuur veroorzaakt ook dynamiek, zowel in iemands persoonlijke leven als in de samenleving.

Cultuur is een belangrijke drager van identiteit; het bepaalt mede het karakter van de stad, het welzijn van de bewoners en het heeft een positief effect op de aantrekkingskracht van de stad. Dat cultuur een belangrijke factor is voor een aantrekkelijke stad is afgelopen jaren ook actief omarmd en uitgedragen door het stadsbestuur. Eindhoven groeit en wordt steeds meer een internationale stad. Hiermee groeit ook de noodzaak om diversiteit en inclusie beter toe te passen in het hele culturele ecosysteem. De groei van de stad gaat gepaard met grootse ontwikkelingen van diverse gebieden in de stad. De betekenis van cultuur kan komende jaren blijven toenemen indien er bij gebiedsontwikkeling ook nieuwe kansen voor cultuur worden gecreëerd.

De culturele sector in Eindhoven heeft positieve invloed op de leefbaarheid en het imago van de stad. Eindhoven heeft een veelzijdig cultureel ecosysteem: van klassieke kunstvormen tot nachtcultuur en design, voor publiek van jong tot oud en op professioneel niveau als op amateurgebied. Culturele instellingen en makers hebben de afgelopen jaren veel veerkracht en aanpassingsvermogen laten zien. Het is cruciaal dat de makers en culturele instellingen komende jaren culturele activiteiten in de stad verder ontwikkelen, in lijn met de ontwikkeling en groei van de stad. Ontwikkeling betekent daarbij niet per se meer culturele activiteiten, maar vraagt wel om aanpassing van het aanbod en stevige verbindingen of coalities. De ambities en doelstellingen in deze concept-Cultuurbrief gelden voor het gehele ecosysteem en zijn niet bedoeld als verplichting voor iedere afzonderlijke organisatie. Samenhang en complementariteit van inspanningen zijn cruciaal voor verdere ontwikkeling van de culturele sector en van Eindhoven als culturele stad.

1.2 Scope concept-Cultuurbrief

De concept-Cultuurbrief sluit aan op het bestuursakkoord 2022-2026 van de gemeente Eindhoven.⁰¹ In het akkoord staat een aantal doelstellingen op het gebied van cultuur en design:

'We borgen bestaande culturele instellingen en helpen nieuwe culturele initiatieven in wijken. We stimuleren ook het makersklimaat, moedigen cultureel ondernemerschap aan en zorgen voor betaalbare creatieve werk- en presentatieplekken. We koesteren rauwe rafelranden in de stad, waar talent zich kan ontwikkelen. We zorgen voor een breed en divers cultureel aanbod van, voor en door inwoners, in alle wijken, voor alle portemonnees en met een eigen Eindhovense signatuur. Nieuwe initiatieven krijgen de ruimte om zich te ontwikkelen. Daarmee blijft Eindhoven volop in beweging.'

* BrabantStad is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Eindhoven, Breda, Helmond, 's-Hertogenbosch en Tilburg en de provincie Noord-Brabant. Er wordt samengewerkt op economisch, ruimtelijk, sociaal en cultureel terrein.

Verder formuleert het bestuursakkoord extra doelen over de culturele basisinstellingen, het cultuurbudget, de makers, cultuur door en voor iedereen, evenementen en uitgaan, en de rol van Cultuur Eindhoven. Deze specifiekere doelen sluiten aan op bovenstaande samenvatting.

Cultuurbeleid staat, net als cultuur zelf, niet op zichzelf. Er zijn raakvlakken met onderwijs, sociaal beleid en gebiedsontwikkeling. De verbinding van cultuur met andere aspecten van gemeentelijk beleid en stedelijke ontwikkeling komt ook tot uiting in het bestuursakkoord; in de paragrafen 'Brainport voor iedereen', 'zorgzame stad' en 'wijken en buurten' worden kunst en cultuur genoemd als een belangrijk element. Cultuur kan bijdragen aan kansengelijkheid en sociale cohesie in de stad. Daarnaast zijn er raakvlakken op het gebied van ruimtelijk beleid. Om cultuur een plek te geven in de stad, moeten er ook fysieke ruimtes aanwezig zijn waar kunst gemaakt en gezien kan worden.

In deze concept-Cultuurbrief worden de kaders voor het cultuurbeleid van de gemeente Eindhoven voor de periode 2025-2028 bepaald. Deze dienen als basis voor het subsidiebeleid dat uitgevoerd wordt door Cultuur Eindhoven. Twee belangrijke culturele organisaties, te weten Van Abbemuseum en Dutch Design Foundation, worden niet gesubsidieerd door Cultuur Eindhoven. Ze vervullen echter een belangrijke functie in het culturele ecosysteem en er is een sterke interactie tussen deze twee organisaties en de door Cultuur Eindhoven gesubsidieerde makers en organisaties.

De gemeente heeft een eigen verantwoordelijkheid op een aantal gebieden dat raakvlakken heeft met cultuurbeleid, of randvoorwaarden schept voor cultuur in de stad. Met name (cultureel) vastgoedbeleid en vergunningenbeleid zijn medebepalend voor de culturele sector. In deze concept-Cultuurbrief gaan we niet nader in op het beleid van de gemeente op andere terreinen, maar we benoemen wel een aantal relevante raakvlakken en signaleren kansen die we waar mogelijk vertalen naar aanbevelingen. De gemeente heeft diverse instrumenten om de cultuursector vanuit andere beleidsterreinen te faciliteren. Zo kan eigen vastgoed structureel of tijdelijk worden gebruikt voor cultuur, kan het beleid rondom vergunningen voor culturele initiatieven kansen geven, kan cultuur worden betrokken bij gebiedsvisies en heeft de gemeente bij gebiedsontwikkeling ook invloed op private partijen die in de stad bouwen. De behoefte aan meer plekken voor cultuur en cultuur op meer plekken te laten zien is groot, zowel in de sector als bij de inwoners. Omdat de gemeente vanuit verschillende invalshoeken hieraan kan werken benoemen we in deze Cultuurbrief niet de specifieke acties. De vertaalslag is verantwoordelijkheid van desbetreffende afdelingen bij de gemeente. Het team van Cultuur Eindhoven en de Cultuurraad kunnen door de gemeente wel gericht gevraagd worden om advies, input of feedback inzake beleidsontwikkelingen op andere terreinen, teneinde de verbinding en samenhang met het cultuurbeleid te verbeteren.

De gemeente Eindhoven profileert zich al jaren sterk op het gebied van design. Onlangs verscheen de Designvisie 2023-2030 van het Eindhovense designveld. Naar aanleiding van de Designvisie is de gemeente bezig met een strategische agenda creatieve industrie waarbij de input vanuit het designveld meegenomen wordt en de rol van de gemeente scherper wordt. Deze is nog in ontwikkeling, en daarmee geen onderdeel van de Cultuurbrief. Bovendien gaat de Cultuurbrief over het bredere cultuurbeleid, maar kent wellicht wel raakvlakken.

Het erfgoedbeleid van de gemeente Eindhoven heeft raakvlakken met het cultuurbeleid, maar de gemeente formuleert erfgoeddoelen onafhankelijk van het cultuurbeleid. Binnen de subsidieverordening op het gebied van cultuur wordt wel de functie van een stedelijk cultuurhistorisch museum gefinancierd als basisvoorziening. Daarnaast zijn subsidies mogelijk voor activiteiten op het gebied van cultuurhistorie en erfgoed. De subsidie voor Eindhovense gildes betreft instandhouding van immaterieel erfgoed. In [hoofdstuk 3.2](#) wordt de positie van de gildes verder toegelicht.

1.3 Rol Cultuur Eindhoven

In de concept-Cultuurbrief formuleert Cultuur Eindhoven een advies aan het college en de gemeenteraad voor toekomstig beleid. Vervolgens voert Cultuur Eindhoven het beleid van de gemeente uit. Dit gebeurt in drie rollen, namelijk de rol van fonds, expert en verbinder.

Het uitvoeren van beleid uit zich voornamelijk in de functie als fonds, waarbij Cultuur Eindhoven de beleidskaders van de gemeente toepast bij het toekennen van subsidies. Transparantie en zorgvuldigheid zijn de kernprincipes bij de invulling van de rol van fonds. In de periode 2025-2028 continueren we de werkwijze van het fonds door het creëren van een gelijk speelveld voor alle aanvragers. Dat betekent onder andere toegankelijke informatie aan alle (potentiële) aanvragers, zorgvuldige uitvoering van het subsidieproces en rapportage over verdeling en effect van de subsidies.

Naast fonds fungeert Cultuur Eindhoven ook als expert. Het ontwikkelen van beleidsadvies, zoals in de concept-Cultuurbrief, valt daaronder. De rol van expert is de afgelopen jaren gegroeid. Cultuur Eindhoven heeft bijvoorbeeld bij diverse vragen de gemeente en andere stakeholders in de stad geadviseerd. Verder geeft de stichting advies aan de culturele sector, met name inzake financiering.

Tot slot heeft Cultuur Eindhoven een functie als verbinder. Hierbij zet de stichting zich in voor het creëren van netwerken en het vergroten van de zichtbaarheid van en draagvlak voor cultuur in de stad.

De rollen van expert en verbinder liggen in elkaars verlengde. Activiteiten die Cultuur Eindhoven organiseert voor de sector hebben vaak een informatief karakter, maar zorgen ook voor verbinding tussen makers en instellingen onderling. Uit het stakeholdersonderzoek* en gesprekken met de sector in 2023 blijkt een steeds grotere behoefte aan verdieping in en uitwisseling van kennis en informatie over belangrijke trends en ontwikkelingen, zoals diversiteit en duurzaamheid. Bij advisering aan de sector focust Cultuur Eindhoven conform de Cultuurbrief 2021-2024 nu op vraagstukken over financiering. Voor uitbreiding van de adviesfunctie voor andere vraagstukken is ook meer menskracht in de organisatie nodig. De intensivering van de activiteiten als expert is alleen mogelijk indien het structurele budget voor de organisatie wordt verhoogd.

Reguliere activiteiten zoals de Eindhoven Cultuurprijs en lobby richting het Rijk en de provincie worden in de periode 2025-2028 gecontinueerd.

1.4 Opgaven en kansen n.a.v. Cultuurscan

Voor het schrijven van de concept-Cultuurbrief heeft Cultuur Eindhoven zich gebaseerd op de Cultuurscan. In de Cultuurscan staat een feitelijke weergave die een zo goed mogelijk beeld schetst van de huidige staat van cultuur in Eindhoven. Om de brief goed te contextualiseren, volgen hieronder enkele belangrijke bevindingen uit de scan, die zowel knelpunten als positieve ontwikkelingen laten zien.

Er zijn veel positieve dingen te zien over de staat van cultureel Eindhoven in de Cultuurscan. In een vergelijking tussen de 50 grootste Nederlandse gemeenten staat Eindhoven op de 8ste plaats wat betreft uitvoeringen in de podiumkunsten per inwoner. Verder scoorde Eindhoven ook hoog op de Cultural and Creative Cities monitor. Dit geeft aan dat Eindhoven, zeker op het gebied van creatieve industrie, opvalt in een internationale context. In de stad is een grote verscheidenheid aan culturele instellingen, waarbij er aanbod is voor bezoekers maar ook ruimte voor mensen die zelf cultuur willen maken. Het aantal Eindhovenaren dat minstens één culturele activiteit bezocht is bijna terug op het niveau van voor de coronapandemie. Ook zijn meer mensen cultuur gaan beoefenen in de vrije tijd. Verder is te zien dat het programma Cultuureducatie met Kwaliteit goed verankerd is

* Uitgevoerd door Markteffect in 2023. Ingevuld door 186 personen. [Stakeholders tevreden over subsidiesystematiek en Cultuur Eindhoven - Stichting Cultuur Eindhoven](#)

in het merendeel van het Eindhovense primair onderwijs. De groei van de stad zal ook zorgen voor een groter en diverser publiek, dat op verschillende plekken in de stad terecht kan als het behoefte heeft aan cultuur.

De knelpunten in de scan hebben grotendeels te maken met de roerige tijden waarin cultureel Eindhoven zich bevindt: de gevolgen van afgelopen gebeurtenissen (zoals de coronacrisis) en doorlopende gebeurtenissen (zoals de klimaatcrisis, woningnood, inflatie, oorlog en polarisatie). Culturele spelers in de stad hebben flinke klappen op moeten vangen en zijn daardoor nog niet altijd stabiel. Hoge inflatie en het toepassen van Fair Pay over de hele breedte betekenen dat de financiële kwetsbaarheid ook voor komende jaren een zorg is. Verschillende instellingen zitten qua bezoekerscijfers nog niet op het niveau van voor de coronacrisis. Deze ontwikkeling is ook te zien op het gebied van amateurkunst. Minder mensen volgen reguliere lessen in kunst- en cultuurbeoefening en amateurverenigingen hebben moeite met het aantrekken van nieuwe (bestuurs)leden en andere vrijwilligers. De snelle groei van de stad, in combinatie met de voortdurende woningnood, zorgt voor problemen in de sector op het gebied van ruimte. Er zijn minder (betaalbare) plekken voor culturele activiteiten, zowel bij het maken/repeteren als presenteren. Dit is eveneens terug te zien in de Cultural and Creative Cities monitor, waarin Eindhoven vergeleken wordt met Europese steden met een vergelijkbaar inwonersaantal. Hoewel Eindhoven een hoge algemene score heeft, is ook te zien dat het aantal culturele locaties onder het gemiddelde ligt.

De staat van cultureel Eindhoven kent dus vele kanten, zowel positieve als negatieve. De doelstellingen in de concept-Cultuurbrief (zie [hoofdstuk 2](#)) zijn logischerwijs gebaseerd op de knelpunten die in de Cultuurscan zijn geformuleerd, aangezien daar de meeste ruimte is voor verbetering. Toch mogen ook de positieve punten niet onbenoemd blijven en is het belangrijk om, wat goed gaat op cultureel gebied, te waarderen en in stand te houden.

2. Ambities en uitdagingen

Leeswijzer

Zoals in de inleiding al aangegeven, onderscheiden we met betrekking tot ambities en uitdagingen drie niveaus van de (culturele) loopbaan: die van de sector, van de inwoners en van de stad. Per niveau presenteren we een aantal doelstellingen dat in de rest van de paragraaf uiteen wordt gezet. De doelstellingen zijn bedoeld voor Cultuur Eindhoven, de gemeente, de sector of een combinatie daarvan.

A. Loopbaan van de culturele sector

Leeswijzer

Zoals besproken in 1.1 heeft Eindhoven een sterke culturele sector. De sector heeft de afgelopen jaren flexibiliteit en veerkracht laten zien en doet dat nog steeds. De crises van de afgelopen tijd werken door en hebben hun sporen achter gelaten. Cultuur Eindhoven waardeert het huidige aanbod. Met betrekking tot de culturele loopbaan van de sector heeft Cultuur Eindhoven drie doelstellingen geformuleerd die uitgaan van wat er al is. Op die basis kan worden voortgebouwd aan een sector die sterker staat en in balans is. Op deze manier wordt een open, inclusieve, ondernemende en zelfbewuste sector gerealiseerd die een pluriform cultuuraanbod verzorgt. Hiervoor zijn productieklimaat en talentontwikkeling, culturele clusters en netwerken en een pluriform cultureel aanbod van cruciaal belang (zie [model Wijn](#) in de bijlagen).

Bij deze doelstellingen, en ook in [deel B](#) en [C](#), wordt niet van iedere organisatie hetzelfde verwacht. Van organisaties met een meerjarige subsidie worden andere dingen verwacht dan ontvangers van een projectsubsidie.

Ook kunnen sommige doelstellingen per organisatie meer of minder toepasbaar zijn dan voor andere organisaties.

In [hoofdstuk 3](#) komen we hierop terug. Verder is het van belang om te benadrukken dat een versterking van de sector niet betekent dat er meer activiteiten worden georganiseerd. Culturele organisaties dienen stabiel en wendbaar te zijn, waarbij activiteiten worden georganiseerd die passen bij veranderend publieksgedrag.

Doelstellingen 2025-2028

Op basis van het bovenstaande, formuleren we drie belangrijke doelstellingen die we in 2025-2028 centraal willen stellen:

1. Professionalisering sector – Verdere professionalisering vanuit de culturele codes stimuleren voor een sterkere en zelfbewuste sector.
2. Mogelijkheden voor makers – (Groei)mogelijkheden voor makers creëren, uitgaande van makers als het fundament van een bruisende culturele stad.
3. Netwerken en kruisbestuiving – Meer samenwerking binnen de sector stimuleren, waardoor er een sterk lokaal netwerk ontstaat en meer kruisbestuiving plaatsvindt.

A1. Professionalisering sector

De Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie zijn twee culturele codes die vanuit de sector zelf zijn geïnitieerd. Hieruit blijkt zelfbewustzijn en een duidelijke ambitie voor professionalisering en een open, toegankelijke sector. In de komende subsidieperiode zullen beide codes een grotere rol spelen.

De Fair Practice Code is een belangrijke factor voor het ondernemerschap van instellingen en makers. De nadruk ligt hierbij op het eerlijk belonen van werknemers, zzp'ers en makers. Een redelijke beloningsstructuur zal de professionaliteit en stabiliteit van makers versterken. Het is van belang dat een eerlijke beloning in acht wordt genomen door zowel culturele instellingen als opdrachtgevers, bijvoorbeeld bedrijfsleven of overheid. Naast Fair Pay is er binnen Fair Practice ook aandacht voor een veilige werkomgeving en het voorkomen/ tegengaan van grensoverschrijdend gedrag en mogelijk machtsmisbruik binnen culturele organisaties.

De Code Diversiteit en Inclusie (D&I) promoot een inclusiever perspectief op het gebied van personeel, publiek, programma en partners. Zeker op het gebied van programma ontstaat er door de code aanbod waarin ruimte is voor verscheidene makers en perspectieven. In de periode 2021-2024 is hiermee een begin gemaakt door de sector, met reflectie op de codes in bijvoorbeeld een jaarverantwoording. Met betrekking tot publiek en partners zijn er afgelopen jaren al veel stappen gezet door de cultuursector in de stad. Het besef over de urgentie en noodzaak is er en er zijn voorbeeld stellende initiatieven. De uitdaging voor komende jaren is er om diversiteit en inclusie inzake publiek en partners breder structureel te verankeren. Het doel is tenslotte dat alle inwoners bij de stad betrokken zijn bij cultuur.

In 2025-2028 spelen de codes een duidelijkere rol bij zowel de subsidieaanvraag als verantwoording. Zeker Fair Pay zal een grote invloed hebben op de bedrijfsvoering van instellingen. Het toepassen van deze code kan ten koste gaan van de omvang/hoeveelheid van aanbod en programmering. De beloningen in de culturele sector zijn niet altijd en overall marktconform en vanwege hoge inflatie in 2022-2023 stijgen de personeelslasten aanzienlijk. Voor een sterke, gezonde en zelfbewuste sector is eerlijke beloning een noodzakelijke stap. Hiervoor is echter redelijke verhoging van het cultuurbudget noodzakelijk. Cultuur Eindhoven zal hier dan ook rekening mee houden in haar rol als fonds. Verder zijn in [hoofdstuk 3](#) inzake subsidiebeleid heldere en eenduidige kaders geformuleerd voor het naleven van de codes. Tot slot wil de stichting in de periode 2025-2028 ook kennis-uitwisseling over dit onderwerp tussen organisaties stimuleren.

Tot slot past het om ook duurzaamheid te benoemen. Structurele inspanning op het gebied van duurzaamheid is ook in de cultuursector noodzakelijk. Momenteel is er nog geen culturele code (zoals bijvoorbeeld Code D&I) op het gebied van duurzaamheid. Veel – met name grotere organisaties – hebben wel structureel beleid ontwikkeld. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW) bereidt wel een vragenlijst voor die gebruikt wordt als inventarisatie van de stand van zaken. Cultuur Eindhoven is voorstander om een vragenlijst te laten invullen door meerjarig gesubsidieerde culturele organisaties aan het begin van de periode 2025-2028. Hierdoor ontstaat een inzicht in wat verschillende organisaties al doen aan duurzaamheid en waar het meeste te winnen valt. Voor het duiden hiervan en gerichte interventies en/of beleidsontwikkeling voor de culturele sector is echter gespecialiseerde kennis nodig. Deze is nu nog niet beschikbaar en dient in samenwerking met de gemeente verder ontwikkeld te worden.

A2. Mogelijkheden voor makers

Om een interessante stad te zijn voor makers om zich te vestigen, is een sterke keten van groot belang.⁰² Hiermee bedoelen we dat er voor elke discipline in de stad mogelijkheden zijn op verschillende niveaus van ontwikkeling: van talentontwikkeling, makersplaatsen, atelierruimtes, residenties, producerende instellingen tot presentatieplekken. De doorstroom en doorontwikkeling van makers is hierbij van groot belang, zodat er voldoende ruimte is voor nieuw talent maar ook voor gevestigde makers. We verwachten dat meerjarig gesubsidieerde instellingen een structureel beleid hebben om Eindhovense makers te faciliteren en programmeren. De behoefte aan meer (betaalbare) maak- en productieplekken valt deels onder dit doel, maar vanwege de grote behoefte is dit ook een doelstelling op zich (zie hiervoor [doelstelling C1](#)).

Voor makers is qua financiering het Snelgeld de afgelopen periodes een succesvolle regeling gebleken. Op een relatief eenvoudige manier konden zij subsidie aanvragen voor artistieke projecten met als doel onderzoek, productie of presentatie. In de periode 2025-2028 wordt dit voortgezet. De nadruk blijft hierbij liggen op het ondersteunen van individuele, professionele makers uit Eindhoven (zie ook [Hoofdstuk 3](#)). De afgelopen periodes werd het Snelgeldbudget stelselmatig overvraagd. Om makers beter te ondersteunen, wordt in de periode 2025-2028 het budget per maker verhoogd. Dit is noodzakelijk vanwege de inflatie en omdat er dan meer ruimte is voor grotere projecten vanuit individuele makers. Daardoor is het ook noodzakelijk om het gehele Snelgeldbudget te verhogen. In [hoofdstuk 3](#) wordt hierop verder ingegaan.

A3. Netwerken en kruisbestuiving

Persoonlijk contact is onmisbaar bij het creëren en in stand houden van creatieve milieus in de stad.⁰² Om sterke netwerken binnen de Eindhovense sector en onderlinge kruisbestuiving tussen disciplines te realiseren, is samenwerking van belang. Dit is het geval binnen de totale waaier van disciplines.

Samenwerking binnen de culturele sector draagt bij aan kruisbestuiving in het Eindhovense culturele netwerk. De afgelopen jaren zijn hiervan al veel voorbeelden te zien geweest. Makers en culturele organisaties zijn ook veelvuldig verbonden met maatschappelijke organisaties in de stad en regio. Met behulp van incidentele budgetten heeft Cultuur Eindhoven de afgelopen jaren samenwerking met andere domeinen kunnen stimuleren. Het ging hierbij om projectmatige, vaak incidentele samenwerkingen. Daarmee zijn de netwerken tussen cultuur en andere domeinen verstevigd. Er ligt een kans voor de gemeente om vanuit andere domeinen structurele verbindingen en samenwerking met de cultuursector te realiseren. Dit draagt niet alleen bij aan een breder aanbod, maar ook aan een versterking van de cultuursector in zijn geheel.

Verder is er ook ruimte voor meer samenwerking van culturele instellingen en andere opdrachtgevers met makers. Hiermee overlapt deze doelstelling met de vorige doelstelling (A2). Cultuur Eindhoven ziet voor de Eindhovense basis een belangrijke rol in samenwerking met makers. De Eindhovense basis (BAS) vormt stedelijke basisvoorzieningen voor kunst en cultuur op een hoog professioneel niveau. Ruimte geven aan Eindhovense makers behoort tot de kerntaken van deze instellingen. Op deze manier worden de mogelijkheden voor Eindhovense makers uitgebreid en ontstaat er een sterker lokaal netwerk. Natuurlijk bieden (inter)nationale samenwerkingen en verbindingen ook veel kansen voor de stad, maar een sterke basis binnen de regio is fundamenteel voor de ontwikkeling van individuele makers en het culturele ecosysteem in de stad als geheel.

Voor kruisbestuiving is ook fysieke nabijheid belangrijk. Hier gaan we in doelstelling C1 nader op in. Verder ligt er in digitalisering ook een kans voor het versterken van netwerken en kruisbestuiving tussen disciplines. Uit de Cultuurscan kwam digitalisering als een belangrijke trend. Kansen en uitwerking hiervan zijn voor individuele makers en afzonderlijke organisaties heel verschillend. Daarom verbindt Cultuur Eindhoven geen specifieke doelstelling aan digitalisering. Er is bij de uitvoering van het subsidiebeleid echter ruimte voor digitalisering en worden culturele activiteiten op dit gebied gezien als subsidiabele activiteiten.

B. Culturele loopbaan van inwoners

Leeswijzer

In het 'Bestuursakkoord'⁰¹ wordt de ambitie uitgesproken om van Eindhoven een levendige stad te maken. Een stad waar iedereen zichzelf mag zijn en ook een waar cultuur en ontspanning voor iedereen binnen handbereik is. Het is daarom belangrijk dat de inwoners van de stad zich betrokken voelen bij de Eindhovense culturele sector. Ook in het plan *Deze stad maakt* formuleren de culturele instellingen de ambitie dat 'iedereen optimaal kan profiteren en genieten van cultuur'.⁰³

Cultuur Eindhoven heeft voor de culturele loopbaan van inwoners vier doelstellingen geformuleerd. Deze moeten bijdragen aan de bereikbaarheid van cultuur en het opnemen van cultuur in het leven van alle Eindhovenaren. Van jong tot oud, op elke plek in de stad, voor ieder wat wils.

Doelstellingen 2025-2028

1. Cultuur op en na school – Cultuureducatie versterken en verbinden met activiteiten buiten school.
2. Cultuur in de wijken – Een breed en laagdrempelig aanbod realiseren en zorgen dat er dichtbij ontmoetingsplekken en kansen voor verdieping zijn.
3. Ondersteuning amateurkunst – Bij inwoners een actieve cultuurbeoefening stimuleren door het amateurkunstveld breed te ondersteunen en te faciliteren.
4. Inclusie en representatie – Cultuur bereikbaar en herkenbaar maken voor alle inwoners.

B1. Cultuur op en na school

Om zo veel mogelijk mensen in de stad kennis te laten maken met cultuur is het belangrijk dat dit op jonge leeftijd begint. Zoals in de Cultuurscan te zien is, gaat dit in het primair onderwijs goed. Bijna alle Eindhovense basisscholen hebben een integrale visie op cultuureducatie en er werken vaak kunstvakdocenten binnen de school. Dit is voornamelijk tot stand gekomen dankzij het programma Cultuureducatie met Kwaliteit dat ook de komende periode wordt voortgezet. Door cultuureducatie onder schooltijd kunnen kinderen kunst en cultuur en hun talenten ontdekken. Opzichzelfstaande cultuureducatie – dus niet alleen ter ondersteuning van het algemene curriculum en de vaardigheden – is daarbij cruciaal. Een betere aansluiting en bekendheid van cultuuraanbod in het verlengde van de schooldag en daar compleet buiten kan verdieping en zelfstandige beoefening stimuleren. Dit beoogt Cultuur Eindhoven bijvoorbeeld met het project Kies je Kunst. Zo kan een kind kennismaken met schilderen in de klas, zich naschools verdiepen en er als vanzelfsprekend mee aan de slag gaan in eigen tijd. Ook de Rijke Schooldag biedt kinderen een kennismaking met culturele activiteiten.

Voor het voortgezet onderwijs is cultuureducatie onderdeel van het curriculum maar nog niet structureel verbonden met cultuuraanbod in de stad, zoals dat het geval is in het primair onderwijs. Met name jongeren zijn voor hun culturele ontwikkeling nu sterk afhankelijk van de kansen die hun omgeving thuis en op school biedt. Tegelijkertijd leren ze in die leeftijd eigen keuzes te maken, terwijl bestaand cultureel aanbod in de stad voor hen niet voldoende vindbaar en toegankelijk is. Door cultuuraanbod in het lesprogramma en naschools aan te bieden op een manier die aansluit bij de jongeren, is daar een verbetering mogelijk. Met de middelen van het Rijk voor Impuls voor Jongerencultuur worden in 2023-2024 stappen gezet om culturele activiteiten met, voor en door jongeren uit te breiden. Dit betreft tijdelijke middelen en bij het schrijven van deze concept-Cultuurbrief is er nog geen uitzicht op een vervolg vanuit de overheid. Desalniettemin heeft een investering in de Eindhovense jongerencultuur zijn succes bewezen; door het subsidiëren van verschillende activiteiten door jongeren zelf en een verbreding van het cultuuraanbod voor jongeren tussen de 14 en 27 jaar. Het is wenselijk om na afloop van het huidige programma Impuls voor Jongerencultuur Eindhoven te overwegen welke initiatieven hiervan in de periode 2025-2028 bestendig kunnen en moeten worden.

B2. Cultuur in de wijken

Om meer Eindhovenaren te betrekken bij cultuur, is het belangrijk dat zij op een laagdrempelige manier in aanraking kunnen komen met cultuurbezoek of actieve cultuurparticipatie.⁰⁴ Een belangrijke drempel die dit kan verhinderen is bereikbaarheid. In de Cultuurscan was te zien dat veel culturele locaties zich bevinden binnen de ring of net daarbuiten. Om iedereen mee te kunnen laten doen met cultuur is het noodzakelijk om culturele activiteiten ook dicht bij huis te kunnen beleven. Deze ambitie wordt gedeeld door de sector. In het plan *Deze stad maakt* hebben de basisinstellingen in 2022 de volgende ambitie geformuleerd.⁰³ 'We brengen cultuur tot in de haarvaten van de stad. In scholen en buurthuizen, maar ook op straat, daar waar cultuur juist verbindt.'

Om cultuuraanbod in de wijken te verankeren, kan er op drie vlakken beleid worden gemaakt: fysieke plekken, financiële middelen en netwerk/samenwerking. Fysieke plekken en financiële middelen zullen vooral vanuit de gemeente moeten komen. Bij samenwerking kan de sector zelf een rol spelen. De samenwerking zal ook aangegaan moeten worden met maatschappelijke instellingen die in wijken actief zijn. Cultuur wordt hiermee bereikbaarder en makers, instellingen en verenigingen kunnen een nieuw publiek aanboren.

B3. Amateurkunst ondersteunen

Het is belangrijk dat Eindhovenaren niet alleen cultuuraanbod kunnen bezoeken, maar ook kansen krijgen om actief mee te doen aan cultuur.⁰⁴ Amateurkunst speelt hierbij een grote rol. Amateurkunst is een brede term waar veel soorten van cultuurbeoefening onder vallen. Voorbeelden zijn toneelverenigingen, blazersensembles en keramiekles. Breakdance op straat, een naaiclub thuis en digitaal tekenen met vrienden zijn ook amateurkunst. Het verschil tussen beide groepen zit hem in de term formeel en informeel, of formeel georganiseerd en anders georganiseerd. Amateurkunst zorgt zelf ook weer voor aanbod dat door anderen te bezoeken is. Dat blaasensemble of die breakdancers zijn ook beschikbaar voor publiek.

In de periode 2025-2028 is het belangrijk amateurkunst te blijven ondersteunen en nog breder toegankelijk te maken voor de bewoners. Voor faciliteren en stimuleren van amateurkunst zijn er specifieke functies binnen de Eindhovense basis, te weten huis voor amateurkunst en cultuureducatie. Maar de sector als geheel kan de verantwoordelijkheid nemen om actieve beoefening door bewoners te stimuleren. Dat kan met een sterke, integrale aanpak – door amateurkunstenaars te programmeren of te faciliteren – maar ook met een zachte aanpak: door te erkennen dat bewoners graag deelgenoot zijn van cultuur en zich willen herkennen in cultuuruitingen. Voorop staat dat het amateurkunstveld ondersteund wordt en er aandacht en middelen moeten zijn voor continuering van het bestaande amateurkunstveld, zowel formeel als informeel, en voor het stimuleren van nieuwe initiatieven. Vanwege schaarste aan geschikte en betaalbare locaties in de stad is er een belangrijke uitdaging de komende jaren: het bieden van voldoende fysieke ruimtes aan amateurkunstinitiatieven om te repeteren en presenteren, zodat amateurkunst laagdrempelig en toegankelijk blijft. De Code Diversiteit en Inclusie biedt ook voor de amateurkunst houvast om alle inwoners van de stad te betrekken.

B4. Inclusie en representatie

Vanuit zowel Cultuur Eindhoven als de gemeente en de sector is het de ambitie om iedereen te betrekken bij cultuur. De diversiteit aan identiteiten, culturele smaken, behoeften en subculturen is in Eindhoven breed en dat waarderen we. Daarom is het noodzakelijk om kansen te creëren voor alle en dus nieuwe verhalen en nieuwe vormen van cultuur, zodat iedereen zich kan herkennen in het Eindhovense cultuuraanbod en daar toegang toe heeft als bezoeker en maker. Hierin ligt een verantwoordelijkheid voor meerdere groepen.

Om divers aanbod te kunnen bieden aan alle Eindhovenaren, ligt er een rol bij instellingen om een goed beeld te krijgen van welke bewonersgroepen ze kunnen bedienen en welke groepen (nog) niet worden bereikt. De Code Diversiteit en Inclusie is een instrument dat de sector kan versterken bij het behalen van de doelstelling om alle Eindhovenaren te bereiken. Daarbij zijn een inclusieve houding, het integreren van diversiteit in de missie en visie, en interventies op het gebied van programma, publiek, partners en personeel van belang. Het beleidsplan Inclusief Samenleven* van de afdeling Diversiteit en Inclusie van de gemeente Eindhoven biedt ook aanknopingspunten. In het bijzonder het principe van 'bubbels': het spreken in bubbels – fluïde en dynamische samenstellingen van bewoners – voorkomt het denken in gefixeerde groepen en op basis van principes als meerderheid en minderheid. Regionale en landelijke instellingen als KunstLoc en het LKCA bieden op dit gebied ook verschillende handreikingen aan de sector. Het is daarbij belangrijk om te benoemen dat niet elke organisatie afzonderlijk alle groepen (of bubbels) dient aan te spreken, maar dat het geheel van culturele organisaties dit wel moet kunnen doen. In de periode 2025-2028 wil Cultuur Eindhoven inzetten op kennisuitwisseling en versterking van diversiteit en inclusie, en krijgen deze termen een belangrijkere rol in de subsidiesystematiek.

* Dit plan is momenteel nog niet gepubliceerd.

C. Culturele loopbaan van de stad

Leeswijzer

Er is in Eindhoven een goede infrastructuur van culturele basisinstellingen, die onderscheidend zijn ten opzichte van elkaar en een gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben en voelen voor het aanbod in de stad. Daarnaast zijn er verschillende organisaties die zich inzetten om aanbod te creëren dat aansluit bij de grote diversiteit aan bewoners van de stad. En tot slot is er een grote en brede laag van makers uit allerlei disciplines, die het liefst zo zichtbaar mogelijk willen zijn voor de bezoekers en bewoners van de stad.

Voor de culturele loopbaan van de stad is het belangrijk dat het aanbod en het talent dat aanwezig is ook overal de in stad gezien kan worden. Eindhoven bezit de ingrediënten om een bruisende culturele stad te zijn. Het gevarieerde culturele aanbod is echter niet voor iedereen makkelijk te vinden. Betere informatievoorziening over en zichtbaarheid van kunst en cultuur kan de betrokkenheid van inwoners bij cultuur verhogen. Met het groeiende aantal inwoners is het belangrijk om in de culturele loopbaan van de stad een volgende stap te zetten en impact van kunst en cultuur voor inwoners en Eindhoven te versterken.

Doelstellingen 2025-2028

1. **Uitbreiden fysieke plekken – Meer culturele plekken en clusters in de stad, zodat zowel makers als cultuuraanbod dichterbij de inwoners aanwezig zijn.**
2. **Zichtbaarheid van cultuur – Mogelijkheid om meer cultuur te laten zien in de openbare ruimte en inwoners beter te informeren over het aanbod.**
3. **Maatschappelijke samenwerking – Samenwerking met maatschappelijke organisaties of op basis van een maatschappelijk vraagstuk aanmoedigen.**

C1. Uitbreiden fysieke plekken

Er bestaat al langer een ambitie om het aantal culturele locaties in Eindhoven mee te laten groeien met het stijgende aantal inwoners. Zo breidt het preHistorisch Dorp zich de komende jaren uit onder de nieuwe naam VONK*. Hier kunnen de hele geschiedenis en het erfgoed van de stad en regio in de toekomst op een innovatieve wijze worden beleefd. Ook heeft de coalitie zich in het Bestuursakkoord 2022-2026⁰¹ sterk gemaakt voor de ontwikkeling van een aantal stadsdeelbibliotheken. Daarmee worden er concrete stappen gezet in de vermeerdering en spreiding van cultuur over de stad, dichterbij de inwoners.

Om gelijke tred te houden met de groei van de stad zijn er meer investeringen in de culturele sector nodig. De huidige culturele basisinstellingen en het overgrote deel van het culturele leven speelt zich momenteel voornamelijk af in een beperkt gebied. Dat is gesitueerd ten zuiden van het spoor en binnen de autoring rond het centrum. De stedelijke ontwikkeling biedt kansen om meer verspreid over heel Eindhoven fysieke culturele plekken en voorzieningen te realiseren, wat cruciaal is voor de versterking en verbreding van het aanbod. Cruciaal omdat er in een groeiende stad voldoende en een divers cultureel aanbod nodig is, dat aansluit bij de wensen van de inwoners (zie hiervoor ook [doelstelling B4](#)). De gemeente heeft hierbij vanuit diverse invalshoeken een rol in (zie bij [1.2.](#)) Zo springt de wijk Woensel er in de stad uit als wordt gekeken naar oppervlak en inwoneraantal, terwijl er nauwelijks cultureel aanbod is. Tevens blijkt uit de inwonersenquête van de gemeente dat de bewoners daar minder gebruik maken van de culturele voorzieningen in het centrum van de stad dan vanuit veel andere wijken. Dat maakt de ontwikkeling van een cultuurcluster in die wijk kansrijk. Bij de ontwikkelvisie voor het gebied WoensXL is de ambitie voor een passende culturele voorziening in Woensel meegenomen. In de periode 2025-2028 kunnen de stappen worden gezet om een plan uit te werken en het culturele programma voor de toekomst te ontwikkelen.

De ontwikkeling van cultuurclusters en andere maak- en presenteerplekken in de stad hangt sterk samen met het ondersteunen van Eindhovense makers (zie ook [doelstelling A2](#)). Er is een groeiend gebrek aan werk- en presentatieruimtes in de stad. Als gevolg hiervan zijn de beschikbare ruimtes vaak duur en daardoor onbereikbaar voor veel instellingen, makers en amateurverenigingen. Binnen dit ruimtelijk vraagstuk ligt een rol voor de gemeente om plekken voor makers structureel te borgen.* Ook kunnen ruimtes voor makers worden meegenomen in plannen voor stadsontwikkeling of in de hierboven genoemde cultuurclusters. Hierdoor is ook meer kruisbestuiving mogelijk tussen makers, instellingen en disciplines.

Het is van belang dat bij de verdere gebiedsontwikkeling van de stad, zoals District E, Kastelenplein en de Wielewaal, de kansen voor kunst en cultuur meegenomen worden in de ontwikkelvisie van het desbetreffende gebied. Cultuur Eindhoven kan de gemeente en/of private partijen hierover adviseren, zoals dat afgelopen jaren al is gebeurd.

* Hierbij gaat het om bestaande makerspaces (zoals PopEI, MAKE en Pand P), om ateliers (in nog te ontwikkelen ateliergebouwen en tijdelijk in leegstaand vastgoed) en om podia en presentatieplekken (van Albert van Abbehuis tot Parktheater, Natlab, Effenaar en Muziekgebouw Eindhoven).

C2. Zichtbaarheid van cultuur

Om te zorgen dat meer Eindhovenaren van het aanbod kunnen genieten, is het ook nodig dat ze met het aanbod in aanraking komen.⁰⁴ Op die manier is de kans groter dat inwoners van de stad sneller bewust kiezen om cultuur te bezoeken of zelf te maken. Cultuur Eindhoven ziet twee manieren om dat te doen. Ten eerste kan ervoor worden gezorgd dat Eindhovenaren tijdens hun dagelijks leven meer met cultuur in contact komen. Ten tweede kan het bestaande culturaanbod beter worden gepromoot.

In de periode 2025-2028 is het belangrijk dat er voldoende culturaanbod is om het aantal toevallige ontmoetingen met cultuur te vergroten. Kunst en culturele activiteiten in de openbare ruimte, verspreid door de stad, maakt het culturele aanbod in Eindhoven zichtbaar. Daarbij moet niet enkel gedacht worden aan beeldend werk, maar ook aan podiumkunstopvoeringen of performance art en tijdelijke, kunstzinnige interventies. Door als overheid eenvoudig ruimte te scheppen voor dergelijke uitingen, wordt de toevallige ontmoeting van inwoners met cultuur gestimuleerd en worden drempels weggenomen.

Eerder in deze brief is aangehaald dat cultuur niet op zichzelf staat, maar onderdeel is van veel verschillende beleids-terreinen. Meer cultuur in de openbare ruimte vraagt dan ook om een bredere aanpak dan enkel vanuit de individuele culturele instellingen en makers. Een helder en efficiënt proces bij het aanvragen van vergunningen is cruciaal bij het aanbieden van cultuur in de openbare ruimte. Momenteel wordt dit proces als onduidelijk en lastig ervaren. Om dit te vereenvoudigen, kan er in de stad een aantal specifieke plekken worden aangewezen dat in principe altijd beschikbaar is voor een tentoonstelling of opvoering in de openlucht. Op die manier kan het proces van vergunningen aanvragen vereenvoudigd worden. Hierbij is heldere communicatie richting de sector ook belangrijk.

Tot slot speelt de gemeente een rol bij het inzetten van kunst en design in de openbare ruimte. Door het opstellen van een eenduidig beleid op dit gebied kan de stad meer ruimte bieden aan Eindhovense makers. Dit wordt voor een deel al gedaan via het Eindhoven Design District, maar dat wordt momenteel nog ervaren als een relatief onbekend begrip. De tweede manier om zichtbaarheid van cultuur te vergroten sluit hier direct op aan. Eindhoven heeft een groot aanbod aan cultuur, maar de informatie hierover is versplinterd toegankelijk waardoor deze niet altijd iedereen weet te bereiken. Culturele activiteiten zijn te vinden via Uit in Eindhoven, This is Eindhoven en RegioRadar, waarbij de opzet varieert en de informatie niet compleet is. Een betere, gecoördineerde aanpak kan leiden tot klantvriendelijkere informatievoorziening over culturaanbod.

C3. Maatschappelijke samenwerking

Er is de afgelopen jaren geëxperimenteerd met het geven van opdrachten aan de sector vanuit Cultuur Eindhoven en de gemeente bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken, zoals gezondheid en eenzaamheid. Niet alleen ontwerpers maar ook makers over de hele breedte kunnen worden meegenomen in projecten rond dergelijke thema's. Burgerparticipatie en wijkgericht werken zijn twee thema's waarvoor makers bijvoorbeeld al veel werk verrichten en waar de samenwerking tussen makers en gemeente versterkt kan worden. Het stimuleren van deze samenwerking/opdrachtgeverschap tussen makers en meerdere beleidsdomeinen van de gemeente is ook een ambitie van het 'Bestuursakkoord'⁰¹ en de Designvisie 2023-2030 van het Eindhovense Designveld.⁰⁵ Het is dus zaak om de bestaande de komende jaren te bestendigen en nieuwe werkvormen en samenwerkingen te creëren. Momenteel blijft het echter vaak nog bij eenmalige projecten. Het is daarom wenselijk dat dergelijke samenwerkingen en opdrachten structureel worden toegepast binnen gemeentelijk beleid. Cultuur Eindhoven kan op basis van bestaande kennis en ervaring hierover adviseren.

Daarnaast is er ook een grote groep creatieve makers, hoofdzakelijk ontwerpers, die zich ontwikkelt als creatieve start-up. Uit onderzoek blijkt dat de economische waarde van design voor Eindhoven een factor van belang is.⁰⁶ Het is wenselijk dat er ook een strategie wordt geformuleerd voor het aanjagen van de economische ontwikkeling van start-ups op het gebied van creatieve industrie.

Samenvatting en actiepunten

Leeswijzer

Cultuur Eindhoven ziet de periode 2025-2028 positief tegemoet. Na een hectische, onzekere periode zijn er nog steeds knelpunten, maar er is ook ruimte om vooruit te kijken. De doelen voor de sector moeten bijdragen aan een sterke, professionele sector waarin voldoende kansen zijn voor makers. Voor bezoekers van cultuur zien we graag meer mogelijkheden en gelegenheden om met cultuur in aanraking te komen. Cultuur is er voor alle inwoners van de stad, en aangezien het inwoneraantal van Eindhoven snel stijgt is het belangrijk dat dit zo blijft. Dit geldt niet alleen voor cultuurbezoek, maar ook voor inwoners die zich bezighouden met amateurkunst en cultuurparticipatie. Voor de stad zelf ziet Cultuur Eindhoven kansen om cultuur en ruimtelijk beleid nauwer op elkaar aan te laten sluiten. Ook zien we een kans voor een voortzetting van projecten op het snijvlak van cultuur en maatschappelijke vraagstukken. Tot slot zijn er grote kansen voor het zichtbaar maken van cultuur, zodat nog meer inwoners kunnen genieten van het culturele aanbod in Eindhoven.

Onder de negen doelstellingen uit dit hoofdstuk zijn verschillende actiepunten opgenomen. In deze samenvatting zetten we alle actiepunten nog eens op een rijtje. Hierbij hebben we een verdeling gemaakt tussen doelstellingen voor Cultuur Eindhoven, de gemeente en de cultuursector in de stad. Vaak is één actiepunt niet geheel toe te wijzen aan één partij en moet er samen worden gewerkt om deze doelen te realiseren. De verschillend gekleurde cirkels gelden dus voor de partij die voornamelijk verantwoordelijk is.

A. Loopbaan van de culturele sector

A1. Professionalisering sector – Verdere professionalisering vanuit de culturele codes stimuleren voor een sterkere en zelfbewuste sector.

- C** Eenduidige kaders voor culturele codes.
- C** Kennisuitwisseling tussen organisaties over culturele codes.
- S** Implementeren culturele codes.

A2. Mogelijkheden voor makers – (Groei)mogelijkheden voor makers creëren, uitgaande van makers als het fundament van een bruisende culturele stad.

- G** Snelgeldbudget verhogen.

A3. Netwerken en kruisbestuiving – Meer samenwerking binnen de sector stimuleren waardoor er een sterk lokaal netwerk ontstaat en meer kruisbestuiving plaatsvindt.

- C** Samenwerking tussen instellingen en verbinding met nationale en internationale netwerken.
- S** Bijdrage meerjarige instellingen aan ontwikkeling Eindhovense makers.
- S** Samenwerkingen tussen instellingen.

B. Culturele loopbaan van inwoners

B1. Cultuur op en na school – Cultuureducatie nog breder opzetten, ook buiten school.

- S** Betere verbinding cultuureducatie op school en naschools.
- S** Cultuureducatie op middelbare scholen uitbreiden.
- G** Jongerencultuur blijven stimuleren.

B2. Cultuur in de wijken – Een breed en laagdrempelig aanbod realiseren en zorgen dat er dichtbij ontmoetingsplekken en kansen voor verdieping zijn.

- S** Groter cultuuraanbod in de wijken.
- G** Fysieke plekken en financiële middelen voor cultuur in de wijken.

B3. Ondersteuning amateurkunst – Bij inwoners een actieve cultuurbeoefening stimuleren door het amateurkunstveld breed te ondersteunen en te faciliteren.

- C** Continuering bestaande amateurkunstveld en stimulering nieuwe projecten.
- S** Amateurkunstenaars faciliteren/programmeren.
- S** Initiatieven uit informele of anders georganiseerde amateurkunst ondersteunen.
- S** Fysieke ruimte bieden om te repeteren/presenteren.
- G** Aansluiting op het gemeentelijk vrijwilligersbeleid.

B4. Inclusie en representatie - Cultuur bereikbaar en herkenbaar maken voor alle inwoners.

- C** Kennissessies diversiteit en inclusie organiseren.
- C** Diversiteit en inclusie bevorderen door meer aandacht in subsidieproces.
- G** Continuering diversiteitsbeleid, makers/instellingen betrekken.
- S** Bewustwording over wie door cultuur bereikt wordt en wie niet en daar naar handelen.
- S** Implementeren Code Diversiteit en Inclusie.

C. Culturele loopbaan van de stad

C1. Uitbreiden fysieke plekken – Meer culturele plekken en clusters in de stad, zodat zowel makers als bezoekers dicht bij cultuur zijn.

- G** Nieuwe fysieke culturele plekken, o.a. cultuurcluster bij WoensXL en stationsgebied.
- G** Betaalbare ruimtes voor makers borgen bij stedelijke ontwikkeling.

C2. Zichtbaarheid van cultuur – Mogelijkheid om meer cultuur te laten zien in de openbare ruimte en inwoners beter te informeren over het aanbod.

- G** Meer cultuur in de openbare ruimte.
- G** Vereenvoudiging proces inzake vergunningen.

C3. Maatschappelijke samenwerking – Samenwerking met maatschappelijke organisaties of op basis van een maatschappelijk vraagstuk aanmoedigen.

- C** Adviseren over maatschappelijke samenwerking makers en sociale beleidsdomeinen.
- G** Opdrachtgeverschap vanuit gemeente.
- G** Beleid voor beginnende creatieve ondernemingen als start-ups.

Legenda

- C** Cultuur Eindhoven
- G** Gemeente Eindhoven
- S** Cultuursector in de stad

3. Subsidieregelingen en werkwijze

Subsidiebeleid is één van de beschikbare instrumenten om de doelstellingen van de concept-Cultuurbrief te realiseren. Daarom stelt de gemeenteraad tegelijkertijd met de concept-Cultuurbrief ook de Subsidieverordening Cultuur Eindhoven 2025-2028 vast.

De subsidieverordening bevat verschillende deelregelingen die een pluriform aanbod in de stad mogelijk maken. De deelregeling Snelgeld stelt ook individuele makers in staat om hun beroepspraktijk verder te ontwikkelen. De deelregelingen bieden samen het hele (professionele) culturele veld de mogelijkheid om voor financiële ondersteuning in aanmerking te komen. De dynamiek en ontwikkeling van de culturele sector in Eindhoven is ermee gediend: financieren van divers aanbod is mogelijk en de initiatieven kunnen doorstromen naar meerjarige subsidies.

Over de aanvraagprocedure is uitgebreid afstemming geweest tussen het ministerie van OCW, de verschillende rijksfondsen en een aantal gemeenten dat een meerjarige subsidieregeling heeft. Daarnaast is er afstemming met de provincie Noord-Brabant in het kader van de samenwerking BrabantStad. De tijdspaden die het Rijk, de rijkscultuurfondsen, de provincie en de gemeenten volgen zijn voor meerjarige subsidies op elkaar afgestemd, wat het proces overzichtelijker maakt voor aanvragers. Ook zijn subsidievoorwaarden, definities en uitvraag van kwantitatieve gegevens zoveel mogelijk en passend op één lijn gebracht. Op deze manier worden de administratieve lasten voor de aanvragers die bij verschillende overheden aanvragen verminderd.

Voor amateurkunst is er een financieringsregeling die wordt uitgevoerd door de instelling die de functie van huis voor amateurkunst en cultuurparticipatie vervult. Voor cultuureducatie worden o.a. structureel middelen ingezet door cofinanciering van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit. Dat budget is aanvullend op beschikbare budgetten voor/van de onderwijsinstellingen, zoals het programma Rijke Schooldag.

Bij de uitvoering van het subsidiebeleid neemt Cultuur Eindhoven de volgende principes in acht:

- gelijke toegang (door breed toegankelijke informatie over subsidies en een open procedure);
- gelijke behandeling (aanvragen binnen een deelregeling worden op dezelfde manier behandeld);
- transparante procedure (door het publiceren van relevante informatie over aanvragen, beoordeling en besluiten);
- zorgvuldige procedure.

Subsidieaanvragen worden beoordeeld door de Cultuurraad van Cultuur Eindhoven. Het advies van de Cultuurraad is gebaseerd op de beoordelingscriteria van de desbetreffende subsidieregeling. Er is altijd sprake van een meervoudig oordeel. Dit zorgt voor een heldere onderbouwing en motivatie voor elke aanvraag.

Er zijn enkele functies die niet door Cultuur Eindhoven gesubsidieerd worden maar wel een duidelijke rol vervullen binnen het culturele ecosysteem. De functie van stedelijk museum voor moderne kunst wordt in Eindhoven ingevuld door het Van Abbemuseum. Dat is onderdeel van de gemeentelijke organisatie.

Dutch Design Foundation (DDF) vervult momenteel de functie van festival voor design, in de landelijke culturele basisinfrastructuur (BIS). Voor de periode 2025-2028 kan DDF wederom een aanvraag doen voor deze functie in de landelijk BIS. De cofinanciering van de gemeente Eindhoven wordt rechtstreeks door de gemeente verleend, de dekking voor de gemeentelijke bijdrage maakt geen onderdeel uit van het cultuurbudget. Het is wenselijk dat de meerjarenplannen van zowel het Van Abbemuseum als Dutch Design Foundation bekend zijn bij Cultuur Eindhoven vanwege de samenhang met andere gesubsidieerde organisaties en projecten. Daarnaast kan het college een advies aan de Cultuurraad vragen over het meerjarig beleidsplan van het Van Abbemuseum en/of DDF.

In de huidige periode is de functie van bibliotheek een onderdeel van de Eindhovense basis, die gesubsidieerd wordt door Cultuur Eindhoven. Daarnaast ontvangt de Bibliotheek Eindhoven ook meerdere subsidies van de gemeente. Het is wenselijk om alle subsidies die uit de gemeentelijke begroting jaarlijks aan de 'Bibliotheek' verstrekt worden met ingang van 1 januari 2025 in te richten als één subsidierelatie van de gemeente Eindhoven met een meervoudige opdracht aan de 'Bibliotheek'. Vanwege de steeds grotere focus van de Bibliotheek Eindhoven op maatschappelijke vraagstukken en doelen, zoals laaggeletterdheid en eenzaamheid, en het feit dat de 'Bibliotheek' hierbij samenwerkt en/of zich verhoudt tot het onderwijs, sociaal domein en wijkgericht werken, ligt het voor de hand dat deze subsidierelatie volledig wordt uitgevoerd door de gemeente. De gemeente is het beste in staat om aansluiting op en samenhang met andere beleidsterreinen te bewaken. Omdat de bibliotheek ook een culturele functie heeft, blijft Cultuur Eindhoven betrokken als adviseur van het college.

De Subsidieverordening 2025-2028 lijkt in grote lijnen veel op de Subsidieverordening 2021-2024. De hoeveelheid deelregelingen zijn onveranderd gebleven en deze zijn qua opzet ook voor het overgrote deel gelijk gebleven. Er zijn ten opzichte van de periode 2021-2024 enkele kleine wijzigingen gedaan. Zo is het in 2025-2028 voor alle regelingen een vereiste dat de aanvrager gevestigd is in Eindhoven. Voor de deelregeling 'Eindhovense basis' is er een vereiste uitgebreid met een gevraagde focus op samenwerking met Eindhovense makers. Het aantal functies dat gespecificeerd is binnen de deelregeling 'Professionele kunsten Eindhoven in samenhang met provincie en Rijk' is teruggebracht naar drie. Ook is cofinanciering van een andere overheid binnen die regeling in 2025-2028 een vereiste. Het maximaal aan te vragen bedrag binnen de projectregeling is opgehoogd naar € 35.000,00. Tot slot kan er binnen de Snelgeld-regeling niet meer worden aangevraagd als collectief maar is het totaal aan te vragen bedrag verhoogd naar maximaal € 5.000,00. Met deze verhoging van maximale bedragen doen we recht aan kostenstijgingen van afgelopen jaren en krijgen individuele makers ook kans om grotere projecten te initiëren.

De beoordeling op de codes en criteria zijn wel aangepast, hier gaan we in hoofdstuk 3.1 verder op in.

3.1 Criteria subsidies 2025-2028

In de periode 2021-2024 hanteert Cultuur Eindhoven vier criteria voor het beoordelen van subsidieaanvragen: artistiek/inhoudelijke kwaliteit, zakelijke kwaliteit, publiekswerking en een lokaal, regionaal en/of landelijk belang. Naar aanleiding van de ervaringen met en evaluatie van de huidige systematiek, en het advies van de landelijke Raad voor Cultuur over de criteria voor beoordeling voor meerjarige subsidies van het Rijk, wordt de beoordeling in de periode 2025-2028 gedaan op basis van de volgende criteria:

1. artistiek-inhoudelijke kwaliteit;
2. zakelijke kwaliteit;
3. maatschappelijke relevantie, onderverdeeld in de volgende aspecten:
 - A. meerwaarde voor het culturele ecosysteem in de stad;
 - B. meerwaarde voor de inwoners van de stad en regio;
 - C. meerwaarde voor het sociaal-maatschappelijke milieu in de stad;
 - D. diversiteit en inclusie.

In een gesprek met de sector over de criteria uit het advies van de Raad voor Cultuur bleek dat deze voor een deel niet bruikbaar zijn op gemeentelijk niveau. Artistiek/inhoudelijke kwaliteit en bedrijfsmatige gezondheid komen in feite overeen met de huidige criteria artistiek/inhoudelijke kwaliteit en zakelijke kwaliteit bij Cultuur Eindhoven. Het criterium maatschappelijke betekenis zorgt voor verwarring omdat er met betrekking tot de maatschappelijke betekenis een onderscheid kan zijn tussen lokale en landelijke context. Tegelijkertijd heeft de Eindhovense Cultuurraad aangegeven dat ze een overlap ervaart tussen de criteria publiekswerking en lokaal belang bij de uitvoering van de Subsidieverordening 2021-2024. Daarom kiezen we voor wijziging van de criteria, en om het criterium maatschappelijke relevantie specifiek op genoemde vier aspecten te laten beoordelen.

Definities:

Artistiek-inhoudelijke kwaliteit betreft de culturele waarde van de organisatie, beoordeeld op het gebied van vakmanschap, oorspronkelijkheid en zeggingskracht. Er moet sprake zijn van een visie in relatie tot de positie die de organisatie inneemt in de sector en de discipline. Oorspronkelijkheid vertaalt zich in onderscheidende activiteiten. Bij vakmanschap gaat het om vaardigheid waarmee de activiteiten tot stand komen en worden uitgevoerd. Tenslotte wordt beoordeeld of de activiteiten zeggingskracht hebben en het (beoogde) publiek zullen aanspreken. Artistiek-inhoudelijke kwaliteit beperkt zich niet alleen tot het eindproduct, maar heeft ook betrekking op het proces waarbij dat tot stand komt.

Onder **zakelijke kwaliteit** wordt verstaan dat de organisatie een gezonde bedrijfsvoering dient te hebben. Die geeft voldoende vertrouwen om de voorgenomen activiteiten inhoudelijk te realiseren en het beoogde publiek te bereiken. Van belang daarbij is dat er sprake is van een realistische mix van inkomstenbronnen, inclusief een visie op het omgaan met risico's. Ook de invulling van de principes van de Governance Code Cultuur wordt meegewogen bij de beoordeling. Aanvragers dienen in hun toelichting op de begroting te reflecteren op hun beloningsbeleid en het hanteren van eerlijke beloning conform de Fair Practice Code. Reflectie op de toepassing van deze codes vormt tevens een verplicht onderdeel van de verantwoording.

Maatschappelijke relevantie omvat de rol en positie die de aanvrager met haar programma of project inneemt in de stad. Daarbij wordt de samenhang met de regio en het opereren binnen de landelijke en internationale context niet uit het oog verloren.

- A. meerwaarde voor het culturele ecosysteem in de stad** – Wat is de rol en positie van de aanvrager in het culturele ecosysteem van Eindhoven? Welke (relevante) verbindingen zijn er met Eindhovense makers en andere culturele initiatieven?
- B. meerwaarde voor de inwoners van de stad en regio** – Wie vormen het publiek of de afnemers van de aanvrager? Hoe wordt een duurzaam publieksbereik in de stad en daarbuiten bewerkstelligd? Hoe wordt er invulling gegeven aan toegankelijkheid en de Code Diversiteit en Inclusie met betrekking tot het aspect Publiek?
- C. meerwaarde voor het sociaal-maatschappelijke milieu in de stad** – Hoe is de aanvrager ingebed in de stad? Wat zijn relevante verbindingen met andere (maatschappelijke) sectoren en/of vraagstukken, zoals onderwijs en sociaal-maatschappelijke initiatieven? Wat zijn de raakvlakken tussen maatschappelijke vraagstukken en de activiteiten van de aanvrager?
- D. Diversiteit en inclusie** – Wat zijn de doelen van de aanvrager voor de invulling aan de Code Diversiteit en Inclusie met betrekking tot de aspecten Programma en Partners?

Beoordeling

Voor de verschillende criteria wordt de volgende puntentelling toegepast:

- 0 = voldoet niet aan het criterium;
- 5 = voldoet aan het criterium;
- 10 = voldoet in grote mate aan het criterium.

Bij het criterium maatschappelijke relevantie wordt elk aspect apart ook gewaardeerd op basis van deze puntentelling. Dat betekent dat een aanvraag maximaal 60 punten kan krijgen. Op basis van deze punten wordt de rangschikking van de aanvragen bepaald. Wanneer een aanvraag op één of meerdere van de criteria 0 punten scoort, wordt de aanvraag afgewezen en niet meegenomen in de rangschikking.

Toepassing van codes in de beoordeling van aanvragen

De drie codes, te weten de Governance Code Cultuur, de Fair Practice Code en de Code Diversiteit en Inclusie, zijn ontwikkeld door de culturele sector. Zij vormen de basis voor professionaliteit op het gebied van bestuur en toezicht, een fair en transparant beloningsbeleid voor werkenden in de sector en het beleid op het gebied van diversiteit en inclusie, zodat cultuur relevant en toegankelijk is voor allen. Alle drie de codes worden al in de huidige periode 2021-2024 in acht genomen bij de uitvoering van het subsidiebeleid, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen meerjarige subsidies en incidentele subsidies.

Bij meerjarige subsidies zijn alle drie de codes in de periode 2025-2028 integraal onderdeel van de aanvraag. Dit houdt in dat er geen apart format komt waarin toepassing van de codes wordt beschreven maar dat wordt verwacht dat de codes verweven zijn in de gehele aanvraag. Voor alle drie de codes geldt een basiseis die als voorwaarde voor subsidie geldt. Hoe de aanvrager de codes verder wil toepassen, moet in de aanvraag worden toegelicht.

Voor de **Governance Code Cultuur** zijn de basiseisen:

- een onafhankelijk bestuur en/of raad van toezicht;
- een helder beschreven organisatiestructuur;
- een beschrijving van taken en verantwoordelijkheden van bestuur, directie en medewerkers;
- beleid voor een veilige werkomgeving.

Voor de **Fair Practice Code** is de basiseis:

- per 2025 een beloningsbeleid. Salarissen en tarieven moeten bepaald worden op een manier die inzichtelijk en transparant is. Aansluiten bij een bestaande cao heeft de voorkeur. Van kleinere organisaties voor wie dit (nog) niet altijd haalbaar is, vragen we een helder beleid waarin bijvoorbeeld wordt uitgelegd op basis waarvan tariefafspraken met nieuwe werknemers en zzp'ers tot stand komen. Kleinere organisaties kunnen ook samen met andere partijen optrekken in het opstellen van beleid en regels voor beloning.

Daarnaast zijn de **Governance Code Cultuur** en **Fair Practice Code** onderdeel van het criterium zakelijke kwaliteit.

Voor de **Code Diversiteit & Inclusie** is de basiseis:

- formulering van tenminste drie realistische doelstellingen voor de periode 2025-2028, passend bij aard en omvang van de organisatie. Deze doelstellingen worden specifiek en realistisch beschreven, inclusief de maatregelen die nodig zijn om de doelen te bereiken.

Daarnaast zijn de ambities op het gebied van de **Code Diversiteit & Inclusie** ingebed in de beoordeling van aanvragen inzake maatschappelijke relevantie.

Alle drie de codes zijn zowel onderdeel van de aanvraag als van monitoring gedurende de subsidieperiode. Zowel in monitorgesprekken als in jaarverantwoordingen wordt een reflectie hierop verwacht.

3.2 Deelregelingen

In de periode 2021-2024 hanteert Cultuur Eindhoven zes deelregelingen voor cultuursubsidie: de Eindhovense basis, meerjarige subsidies voor professionele kunsten in samenhang met BrabantStad, tweejarige programma's, projecten, Snelgeld en gilden. Deze deelregelingen hebben de afgelopen jaren goed gewerkt en voorzien in de verschillende behoeftes van aanvragers. Uit het stakeholdersonderzoek in de sector is gebleken dat de subsidie-systematiek positief wordt beoordeeld door de (potentiële) aanvragers. In grote lijnen blijven de deelregelingen in de periode 2025-2028 gelijk aan de huidige. Om administratieve lasten te verminderen, is er wel gekeken naar een passende aansluiting bij de subsidiesystematiek van het Rijk en de provincie Noord-Brabant.

Subsidie kan alleen verleend worden aan makers en organisaties die gevestigd zijn in de gemeente Eindhoven.

3.2.1. Meerjarensubsidies

A. Eindhovense basis

Deze meerjarige subsidie is bedoeld om basisvoorzieningen in de cultuursector in stand te houden. Hierbij gaat het dan vooral om kunst en cultuur van een hoog professioneel niveau. Deze organisaties verzorgen een breed aanbod aan kunsten voor de inwoners. Naast deze taak organiseren zij ook educatieve activiteiten voor kinderen en/of jongeren en stimuleren ze cultuurparticipatie. Ook hebben ze een verantwoordelijkheid jegens creatieve makers in de stad. Subsidie uit het gemeentelijk cultuurbudget is een belangrijke structurele bron van financiering. De subsidie voor de Eindhovense basis is vierjarig.

In Eindhoven moeten, met het oog op het cultuurbeleid, de volgende basisfuncties aanwezig en voldoende gefinancierd zijn:

- een bemiddelingsfunctie tussen onderwijs- en culturaanbieders (tevens penvoerder van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit);
- concertzaal;
- filmhuis*;
- huis voor amateurkunst en cultuureducatie;
- poppodium;
- schouwburg;
- stedelijk cultuurhistorisch museum;
- vlakke vloertheater.*

Voor afzonderlijke functies zijn er subplafonds.

Indien er meerdere aanvragen worden ingediend voor dezelfde functie zal de Cultuurraad op basis van rangschikking adviseren aan welke aanvrager subsidie wordt verleend.

B. Professionele kunsten Eindhoven in samenhang met provincie en Rijk

Deze meerjarige regeling voor professionele kunsten sluit aan op de meerjarige regelingen van de provincie en het Rijk. De subsidie uit het gemeentelijk budget is cofinanciering en kan maximaal 60% van de subsidiabele kosten bedragen. Een subsidie voor maximaal vier jaar voor de periode 2025-2028 wordt verstrekt aan organisaties die zich richten op ontwikkeling, productie en presentatie van professionele kunsten. Het betreft producerende gezelschappen en presenterende instellingen in alle disciplines, festivals, concoursen en ontwikkelinstellingen, zoals broedplaatsen en werkplaatsen.

* Dit is een gecombineerde functie met een gedeeld plafond.

Er zijn subplafonds voor drie specifieke functies die onderdeel zijn van de landelijke BIS:

- A. presentatie-instelling hedendaagse beeldende kunst;
- B. symfonieorkest;
- C. futurelab voor design en technologie.

Daarnaast is er een algemeen subsidieplafond waarbinnen de Cultuurraad op basis van de rangschikking zal adviseren over te verlenen subsidie.

Cultuur Eindhoven financiert in de periode 2021-2024 17 organisaties binnen deze regeling met een vierjarige subsidie. De provincie subsidieert in deze periode negen culturele organisaties in de stad. Vijf Eindhovense organisaties hebben een plek in de landelijke basisinfrastructuur (BIS) en vier organisaties ontvangen een meerjarige financiering van de rijksfondsen.

Omdat een open inschrijving plaatsvindt voor andere organisaties bij rijksfondsen en voor ontwikkelinstellingen in de landelijke BIS, en de beoordelingen van aanvragen tegelijk lopen, wordt ook in de Subsidieverordening Cultuur Eindhoven 2025-2028 voor deze aanvragers een open inschrijving toegepast.

C. Programmasubsidies

De programmasubsidie is een tweejarige subsidiëring die kan worden verstrekt aan organisaties die activiteiten ontplooiën op het gebied van cultuureducatie, vrijetijdsaanbod en/of professionele kunst. Dit met de nadruk op talentontwikkeling, onderzoek, productie of presentatie van kunst en cultuur binnen Eindhoven.

Er is een algemeen subsidieplafond. De Cultuurraad adviseert over de te verlenen subsidie op basis van de rangschikking. De subsidie van Cultuur Eindhoven kan maximaal 80% van de subsidiabele kosten bedragen.

3.2.2. Eenmalige subsidies

A. Projectsubsidies

Projectsubsidies worden verstrekt voor activiteiten die duidelijk afgebakend zijn in tijd en omvang. Het betreft een eenmalige subsidie voor activiteiten gericht op ontwikkeling/productie/presentatie van professionele kunsten, op onderzoek, op talentontwikkeling of op cultuureducatie en cultuurparticipatie. De regeling bestaat zowel voor nieuwe activiteiten als terugkerende activiteiten of evenementen.

Het maximaal te verlenen bedrag wordt verhoogd naar € 35.000,- en de subsidie kan maximaal 80% van de subsidiabele kosten bedragen.

B. Snelgeld

Snelgeld is een regeling voor een eenmalige subsidie waarvoor naast rechtspersonen ook natuurlijke personen kunnen aanvragen. Deze regeling is de enige waar creatieve makers kunnen aanvragen voor een impuls aan hun ontwikkeling/loopbaan door middel van productie, presentatie, onderzoek of een ontwikkeltraject. Zowel makers als rechtspersonen kunnen aanvragen voor publieksactiviteiten. Uit voorgaande jaren is gebleken dat er veel belangstelling is voor deze regeling. Onder andere vanwege inflatie is besloten het maximaal aan te vragen bedrag per aanvraag in de periode 2025-2028 op te hogen naar € 5.000,-. Een aanvrager mag meerdere aanvragen per jaar doen, maar kan per jaar niet meer dan € 5.000,- aan subsidie ontvangen. Hiermee hebben de makers ook de mogelijkheid om grotere projecten te initiëren en blijft de impuls voor makers voorop staan. De criteria voor een aanvraag binnen het Snelgeld zijn afgeleid van de algemene criteria, maar gespecificeerd voor het doel en de doelgroep van het Snelgeld.

De criteria zijn:

- **artistiek-inhoudelijke kwaliteit:** van de aanvrager en activiteit: is er sprake van een professionele maker (vakopleiding of autodidact met bewezen staat van dienst)? In het geval van een organisatie wordt gekeken naar de positie in het (culturele) ecosysteem, betrokken personen en aantoonbare ervaring met vergelijkbare projecten. Voor beide geldt dat de activiteit waarvoor subsidie wordt aangevraagd vanuit een artistieke visie omschreven is;
- **zakelijke kwaliteit:** wat betreft financiële haalbaarheid en ondernemerschap: is er sprake van een evenwichtige financieringsmix passend bij de activiteit, is er realistisch begroot en zijn de inkomsten/uitgaven toegelicht? De begroting sluit aan bij de activiteit waarvoor subsidie wordt gevraagd.

Daarnaast zijn er in 2025-2028 specifieke criteria voor rechtspersonen of natuurlijke personen:

- bij een aanvraag van een natuurlijk persoon wordt gekeken naar de positie van de maker in het culturele ecosysteem en de ambitie die nagestreefd wordt met het project. De subsidie moet bijdragen aan een **impuls** voor de professionele beroepspraktijk. Wordt de impuls in de aanvraag voldoende omschreven en is er sprake van heldere doelstellingen en ambities?;
- bij een aanvraag van een rechtspersoon wordt gekeken naar een **publieksstrategie**. Is er voldoende zicht op de doelgroep waarvoor de activiteit bedoeld is, blijktend uit bijvoorbeeld een communicatiestrategie: is de aanvrager zich bewust van de doelgroep en is (realistisch) omschreven hoe de doelgroep te bereiken?

3.2.3. Gelabelde Subsidies

Gelabelde subsidies worden verleend op basis van een collegebesluit en getoetst op een aantal specifieke aspecten. Hieronder vallen drie verschillende groepen:

1. Cofinanciering programma Cultuureducatie met Kwaliteit.

Cultuureducatie met Kwaliteit is een meerjarige subsidie die verleend wordt op basis van convenantafspraken met het Rijk over cofinanciering van het programma. De gemeente Eindhoven draagt 50% bij, de activiteiten worden in Eindhoven uitgevoerd door CultuurStation als penvoerder. Het meerjarenplan wordt getoetst op de doelstellingen van het landelijke programma.

2. Huurcompensatie

In de periode 2021-2024 worden gelabelde subsidies verleend aan BROET en Baltan als bijdrage voor huisvesting in Natlab op basis van een collegebesluit uit 2013 bij verhuizing van beide organisaties naar deze locatie. Daarnaast is voor de jaren 2023-2024 door het college subsidie verleend voor Pand P met de intentie om deze afspraak te continueren binnen regulier beleid door het subsidieplafond van het Parktheater als huurder van Pand P te verhogen. De gelabelde subsidie is in beide gevallen bedoeld om de culturele invulling van het gebouw mede te borgen.

Voor de periode 2025-2028 wordt in overleg met de gemeentelijke afdeling Vastgoed bekeken voor welke gebouwen uit de kernportefeuille cultureel vastgoed een gelabelde subsidie een passend instrument is om de culturele functie te borgen.

3. Gilden

De negen Eindhovense gilden krijgen een vast bedrag van € 1.750,- per jaar voor het uitvoeren van specifieke en openbare gilde-activiteiten. Omdat de jaarplannen van gilden getoetst worden op een beperkt aantal formele aspecten en alleen bestaande gilden in aanmerking komen voor subsidie, is een gelabelde subsidie in de periode 2025-2028 een geschikte werkwijze. Daarbij is het voorstel dat het vaste bedrag wordt opgehoogd tot € 2.000,- om recht te doen aan stijgende kosten/inflatie.

4. Overig

In de periode 2021-2024 was er nog een gelabelde subsidie voor de stadsdeelbibliotheken. In 2025-2028 zal deze subsidie vallen onder de algemene subsidie die de bibliotheek ontvangt van de gemeente (zie [introdunctie Hoofdstuk 3](#)).

3.3 Planning

Regeling 2025-2028	Indienen tussen	Besluit voor/ beslistermijn
Eindhovense basis	1 april – 31 mei 2024	1 november 2024 / 22 weken
Professionele kunsten Eindhoven in samenhang met provincie en Rijk	1 december 2023 - 31 januari 2024	3 juli 2023 / 22 weken
Programmasubsidies	1 juli – 30 augustus 2024 1 april – 31 mei 2026	31 dec 2024 / 18 weken 4 oktober 2026 / 18 weken
Projectsubsidies	Vanaf 1 maand voor de deadline tot 2024: 30 september 2025: 29 januari, 31 mei, 30 september 2026: 31 januari, 31 mei, 30 september 2027: 31 januari, 31 mei, 29 september 2028: 31 januari, 31 mei	13 weken
Snelgeld	Jaarlijks tussen 1 januari en 31 mei 1 september en 31 december	4 weken
Gelabelde subsidies	Jaarlijks, data nog te bepalen.	

4. Financiën

Het budget voor cultuur is in de periode 2021-2024 structureel verhoogd, o.a. door structurele middelen te bestemmen voor de functie future lab die ingevuld is door Next Nature Network en vanaf 2022 voor stadsdeelbibliotheken. Daarnaast wordt het subsidiebudget jaarlijks geïndexeerd door de gemeente.

In de jaren 2020-2023 zijn er ieder jaar tevens incidentele middelen beschikbaar gesteld voor noodsteun en herstelmaatregelen vanwege Covid-19 en voor compensatie vanwege hogere energielasten (2022-2023). Hiermee is de culturele sector gesteund om de crisis door te komen. De meeste culturele organisaties kunnen weer volop ondernemen en hebben een nieuw balans gevonden. Desalniettemin zijn er een aantal specifieke knelpunten en zorgen voor de toekomst, zoals onzekere ontwikkeling van energielasten in de toekomst.

De kostenstijgingen zijn in 2023 aanzienlijk vanwege hoge inflatie, inclusief energielasten, en hogere personeelskosten. Het toepassen van Fair Practice Code leidt met name bij kleine en middelgrote culturele organisaties tot noodzakelijke verhoging van beloning en daardoor tot financiële druk. In het bestuursakkoord staat dat de naleving van de Fair Practice Code voorop staat en hierop door Cultuur Eindhoven scherp moet worden toegezien. Wil de gemeente het cultuuraanbod in de stad op peil houden dan is voor komende jaren ook structurele verhoging van het budget nodig. Dit kan het beste gebeuren in nadere afstemming met het Rijk en de provincie zodat de maatregelen van diverse overheden complementair zijn. Bij het Rijk is er extra budget beschikbaar en in het najaar 2023 wordt besloten over de inzet hiervan.

Voor de periode 2025-2028 zijn voor financieel kader volgende doelstellingen cruciaal:

1. Cultuurbudget op peil houden
2. Specifieke knelpunten oplossen
3. Kansen creëren

1. Cultuurbudget op peil houden

Voor 2024 en in de periode 2025-2028 dient het cultuurbudget jaarlijks geïndexeerd te worden met inachtneming van werkelijke kostenstijgingen. Voor 2024 betekent dit een indexering die tenminste gelijk is aan 5,3% die in 2023 is toegepast.

Hierbij houden we rekening dat inflatiecijfers over 2022 en 2023 hoger zijn geweest dan de verleende indexering. De indexering van de gemeente is in 2022 en 2023 in totaal 4,3% lager geweest dan de indexering van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Uit de inventarisatie van Cultuur Eindhoven in 2022 is gebleken dat veel culturele organisaties energiecontracten tot eind 2023 hebben afgesloten waardoor hogere energielasten in 2024 e.v. een veel groter effect zullen hebben in de culturele sector dan tot nu toe. Hogere personeelslasten, o.a. ook vanwege implementatie van eerlijke beloning in de hele sector, veroorzaken ook extra financiële druk in de sector.

2. Specifieke knelpunten oplossen

Verhoging Snelgeldbudget is noodzakelijk om het makersklimaat in de stad te blijven stimuleren.

Bij huidig budget worden regelmatig tientallen aanvragers afgewezen omdat het budget niet toereikend is. Risico's bij de vier grote podia die afgelopen jaren dankzij steunpakket vanwege Covid-19 van diverse overheden overeind zijn gebleven zijn nog relatief hoog. Omdat het gaat om de basisfuncties in het culturele ecosysteem zal waar nodig nog maatwerk nodig zijn om deze functies stabiel en duurzaam te laten functioneren.

3. Kansen creëren

In deze Cultuurbrief zijn ambities voor komende periode geformuleerd die tevens incidentele of structurele investeringen vereisen, zoals uitbreiding van fysieke plekken en versterking cultuuraanbod dichtbij de inwoners. De hoogte en fasering hiervan hangt van de ambities af. In definitieve versie van de Cultuurbrief eind september zullen we hiervoor een eerste aanzet doen.

Bijlagen en bronnen

Leeswijzer

In de bijlage zijn twee bronnen opgenomen waar inspiratie uit is gehaald voor het schrijven van de concept-Cultuurbrief. Om wat achtergrondinformatie te verstrekken, hebben we voor beide bronnen een korte samenvatting gemaakt van de delen die we het meest gebruikt hebben. De derde bijlage geeft een overzicht van alle bijeenkomsten die hebben geholpen bij het tot stand komen van de Cultuurscan en concept-Cultuurbrief.

A. Bijlagen

Bijlage: ‘De Culturele Stad’ van Cor Wijn

Eén van de bronnen waar inspiratie uit is gehaald voor de concept-Cultuurbrief is het boek ‘De Culturele Stad’ van Cor Wijn.⁰² In dit boek wordt uitgelegd hoe beleid kan leiden tot een succesvolle culturele stad. Dit kan veel betekenen: een stad met een sterke creatieve economie, een stad met veel culturele voorzieningen, een plek waar creativiteit tot bloei kan komen of een vestigingsplek van creatievelingen.

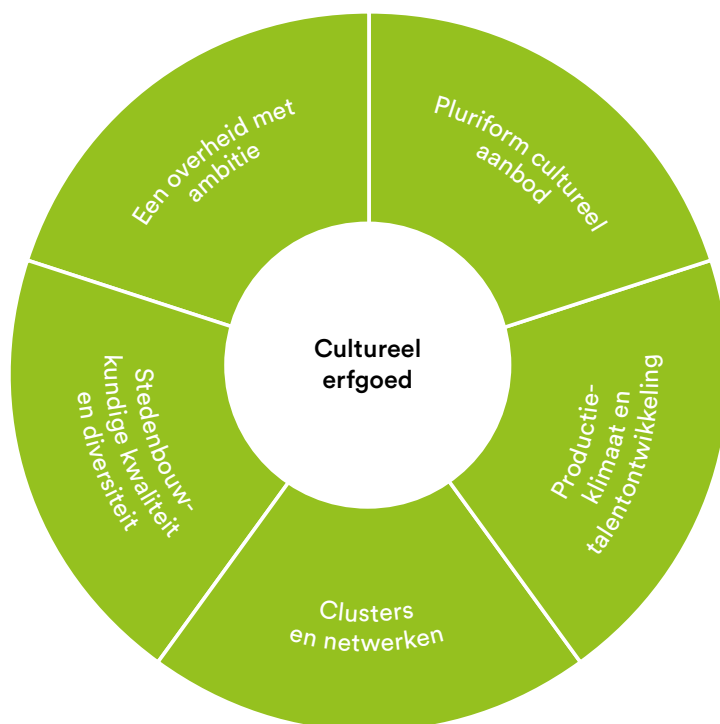
Ook gaat cultuur vaak hand in hand met de aantrekkelijkheid als woonstad. Wijn haalt de econoom Gerard Marlet aan, die onderzocht wat een stad aantrekkelijk maakt, onder andere op het gebied van cultuur. Hieruit bleek dat cultuur bijdraagt aan de attractiewaarde van de stad, maar dat niet alle culturele voorzieningen hier rechtstreeks aan bijdragen. Culturele activiteiten die volgens Marlet bijdragen aan ‘woonaantrekkelijkheid’ moeten kleinschalig en divers zijn, op een uitgekende locatie in de stad liggen, continu beschikbaar zijn en gericht zijn op de plaatselijke bevolking.

Na bovenstaande en andere modellen en definities van een culturele stad te hebben benoemd, oppert Wijn zes onderdelen voor een succesvolle culturele stad: een pluriform cultuuraanbod; productieklimaat en talentontwikkeling; culturele clusters en netwerken; stedenbouwkundige kwaliteit en diversiteit; een overheid met ambitie; cultureel erfgoed. In figuur 01 staat het model van Wijn weergegeven. Cultureel erfgoed staat hierbij in het midden, omdat het cultureel erfgoed van een stad minder makkelijk te beïnvloeden is dan de andere factoren. Hiermee bedoelt Wijn overigens niet dat er geen beleid voor kan worden gemaakt.

Figuur 01

Kompas Culturele stad

Bron: De Culturele Stad, Cor Wijn

Wanneer het over de ontwikkeling van de culturele sector gaat, zijn vier van de elementen die Wijn in 'De Culturele Stad' noemt van belang:

- productieklimaat en talentontwikkeling;
- culturele clusters en netwerken;
- een pluriform cultuuraanbod;
- een overheid met ambitie.

De makers zijn het fundament van een bruisende culturele stad. Voor een sterk makersklimaat is het belangrijk om goede faciliteiten te creëren en deze structureel in stand te houden. Zonder makers is er immers geen aanbod. Hiervoor is het nodig om een gezond productieklimaat te stimuleren, waarin veel mogelijkheden zijn tot talentontwikkeling op verschillende niveaus.

Het tweede element, 'culturele clusters en netwerken', heeft wat ons betreft een grote meerwaarde. Netwerken tussen makers versterken disciplines maar ook de interdisciplinaire band, bijvoorbeeld samenwerkingen tussen een schrijver en een designer, of tussen een graffiti-artist en een muzikant. Mogelijkheden hiervoor vragen om een infrastructuur die deze ruimte biedt: ontwikkel- en werkplaatsen, toonplekken, ruimtes voor ontmoeting en experiment, zowel door het jaar heen als in de vorm van tijdelijke locaties of festivals.

Dit hangt direct samen met het derde element, een pluriform cultuuraanbod. Er dient voldoende aanbod in de stad aanwezig te zijn zodat makers uit het gehele spectrum zich kunnen manifesteren.

Tot slot wordt gevraagd om een 'overheid met ambities'. Eén die zich enerzijds sterk maakt voor een sterke sector en anderzijds de waarde inziet van culturele/creatieve makers bij het werken aan een leefbare, bruisende stad. Bijvoorbeeld gebiedsontwikkeling, het inrichten van de openbare ruimte of sociale vraagstukken zoals eenzaamheid, kan worden samengewerkt met creatieve makers.

Bijlage: Gradaties binnen cultuurparticipatie

Bezoekers van cultuur doen dit op verschillende niveaus van engagement of betrokkenheid. Om dit voor onszelf inzichtelijk te maken, hebben we gebruik gemaakt van een model (zie [figuur 02](#)) waarin verschillende gradaties binnen cultuurparticipatie worden weergegeven.⁰⁴

De eerste gradatie, **omringend**, gaat over ontmoeting met cultuur in de omgeving. Dit zijn toevallige ontmoetingen met cultuur. Voorbeelden hiervan zijn het passeren van street-art, een band die toevallig in de stamkroeg speelt of culturele evenementen in de openbare ruimte. De omringende schil is een introductie met cultuur die mensen betreft bij de volgende gradaties.

De tweede stap is **observerend** en gaat over een gekozen ervaring van cultuur. Hier wordt cultuur beluisterd of bekeken die door anderen is samengesteld of geselecteerd, zoals een tentoonstelling in een museum, films in de bioscoop en concerten en voorstellingen.

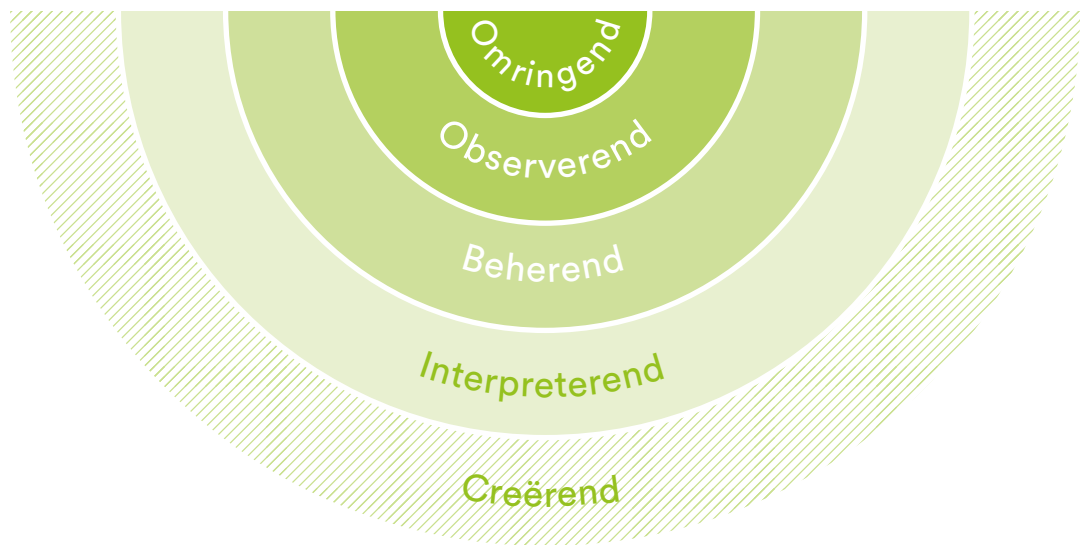
De derde is **beherend**, waarbij cultuur wordt beleefd en de keuze voor het onderwerp wordt gemaakt door de gebruiker zelf. Voorbeelden daarvan zijn muziek luisteren en een film kijken via streamingdiensten als Spotify en Netflix, maar ook cd's of kunst verzamelen en boeken lezen vallen hieronder.

De vierde stap heet **interpreterend**. Iemand maakt hierbij nog niet iets wat op zichzelf staat, maar voegt wel iets eigens toe aan een groter geheel. Dat kan gaan over spelen in een band, acteren in een toneelstuk, maar zelfs de aankleding van je huis of werk kan hieronder vallen.

De laatste gradatie, met de meeste creatieve controle, is **creërend**. Deze komt primair neer op het maken van kunst en cultuur in de puurste vorm, zoals schilderen, componeren en in een zekere zin improviseren.

Figuur 02**Gradaties binnen cultuurparticipatie**

Bron: Brown (2004), zoals geciteerd in Waanders (2017)

Dit model biedt een goede basis voor de reflectie of er in een stad voldoende voorzieningen en aanbod aanwezig zijn om de culturele loopbaan en ontwikkeling van inwoners te stimuleren. Het doel van dit model is dan ook niet om alle inwoners van een stad in de gradatie creërend te krijgen, maar in ieder geval de optie mogelijk te maken voor de mensen die daar interesse in hebben. Als er in alle gradaties aanbod is, wordt het makkelijker voor mensen om tussen de gradaties te bewegen. Het beleid van de overheid en instellingen kan het beste worden gericht op interesse wekken, conversie te vergroten – door het verhogen van de motivatie of verlagen van drempels daadwerkelijk bezoek bevorderen – en bezoekfrequentie te verhogen.

Bijlage: Overzicht van bijeenkomsten concept-Cultuurbrief en Cultuurscan

Cultuurscan

Ter voorbereiding op de concept-Cultuurbrief schreef Cultuur Eindhoven de Cultuurscan. In deze scan wordt een weergave gegeven van de huidige situatie van kunst en cultuur in Eindhoven. Hiervoor hebben we naast verschillende openbare bronnen en rapporten ook gegevens gebruikt van door Cultuur Eindhoven gesubsidieerde instanties.

Naast het team van Cultuur Eindhoven droegen medewerkers van de gemeente Eindhoven ook bij aan de totstandkoming van deze scan. Cultuur Eindhoven heeft tijdens het schrijven op meerdere momenten om input gevraagd van de sector.

Bijeenkomst 1, 26 januari: Ontbijtsessie sector, Algemeen

De ontbijtsessie op 26 januari was de eerste bespreking met de sector over de Cultuurscan en concept-Cultuurbrief. Hierbij werd de sector ook gevraagd om input, waarbij duidelijk werd gemaakt dat dit ook na de sessie per mail welkom was.

Tijdens de brainstorm kwamen verschillende thema's naar voren die relevant waren voor zowel de Cultuurscan als de concept-Cultuurbrief. Deze onderwerpen waren uiteenlopend, maar het beste samengevat in drie thema's: het toekomstbeeld van de sector, de positie van de sector ten opzichte van de snelgroeende stad en het versterken van de sector.

Bijeenkomst 2, 4 april: Bespreking, Algemeen

Op 29 maart publiceerde Cultuur Eindhoven het eerste concept van de scan, met daarin de eerste drie hoofdstukken. Op 4 april besprak Cultuur Eindhoven dit concept met makers, instellingen en raadsleden tijdens een bijeenkomst in het Parktheater.

Tijdens het algemene deel gaf directeur-bestuurder van Cultuur Eindhoven Tanja Mlaker een korte samenvatting van het eerste concept. Hierna volgden een paar vragen en opmerkingen over de concept-Cultuurscan vanuit de zaal. Er werd bijvoorbeeld gevraagd om meer aandacht voor bepaalde onderwerpen zoals diversiteit, amateurkunst, beeldende kunst en autonome makers. Ook was er interesse in meer informatie over Engels-sprekende cultuurgebruikers in Eindhoven en publiek van buiten de gemeentegrenzen.

Na het algemene gedeelte werden de aanwezigen opgesplitst in drie groepen, die mogelijke thema's voor de concept-Cultuurbrief bespraken. Het verslag daarvan is hieronder te vinden, in de sectie 'Concept-Cultuurbrief.'

Bijeenkomst 3, 13 april: Cultuurraad

Ook de Cultuurraad van Cultuur Eindhoven heeft advies gegeven over de Cultuurscan en de concept-Cultuurbrief. Met betrekking tot de Cultuurscan gaven zij vooral aan dat er aanpassingen nodig waren met betrekking tot de vormgeving en duiding van figuren. Verder gaf de raad nog enkele voorstellen voor aanvulling.

Andere feedback

Een aantal raadsleden is gedurende het schrijfproces op de hoogte gehouden van de Cultuurscan. Verder werd het proces van de Cultuurscan en concept-Cultuurbrief maandelijks besproken met Lawra Korfker en Trudy van Gulp, respectievelijk beleidsontwikkelaar en beleidsadviseur bij de afdeling Economie en Cultuur van de gemeente Eindhoven. Harry ten Caten, onderzoeker bij de gemeente Eindhoven, heeft ook bijgedragen aan het tot stand komen van de Cultuurscan. Tevens is feedback uit e-mails aan Cultuur Eindhoven meegenomen in het schrijfproces.

Cultuur Eindhoven heeft ook meerdere keren samengezeten met een klankbordgroep, bestaande uit een breed samengestelde groep experts uit het veld. Deze groep bestond uit Siebe Weide (zelfstandig adviseur cultuursector), Ruud van Eeten (cultureel bestuurder en adviseur), Marianne de Bie (oud-wethouder Jeugd, onderwijs en cultuur Breda), David Hamers (plaatsvervangend sectorhoofd Planbureau voor de Leefomgeving) en Siela Ardjosemito-Jethoe (adjunct-directeur Avans Hogeschool en diversiteitsexpert). Deze klankbordgroep gaf feedback op de Cultuurscan en eerste opzet van de concept-Cultuurbrief. Daarbij werd met name structuur, leesbaarheid en consistentie van beide documenten van commentaar voorzien, aangezien de klankbordgroep leden als onafhankelijke lezers een brede blik op de culturele sector hebben.

Concept-Cultuurbrief

Bij het tot stand komen van de concept-Cultuurbrief werd er wederom een beroep gedaan op inbreng van buitenaf. Hiervoor zijn meerdere bijeenkomsten geweest met verschillende groepen, om een zo compleet mogelijk beeld te krijgen van wat er in de beleidsperiode 2025-2028 nodig is op het gebied van cultuur in Eindhoven. Ook hebben we de ambities uit het Bestuursakkoord 2022-2026 van de gemeente Eindhoven meegenomen. In februari stuurden de BIS-instellingen in Eindhoven een aanbevelingsbrief naar Cultuur Eindhoven, met daarin suggesties om mee te nemen bij het schrijven van de concept-Cultuurbrief. Ook deze suggesties zijn meegenomen in het schrijfproces.

Bijeenkomst 1, 4 april: Open gesprek met de sector

Tijdens de eerste bespreking van de cultuurscan waren onder anderen makers, vertegenwoordigers van instellingen en raadsleden aanwezig. Na een algemeen deel, waarin de Cultuurscan werd besproken, werden de aanwezigen opgesplitst in drie groepen.

Vanuit Cultuur Eindhoven waren drie mogelijke thema's geagendeerd voor de eerste concept-Cultuurbrief. De eerste tafel besprak cultuur in groeiend Eindhoven, met vragen als: welke rol heeft cultuur in een groeiende stad? Waar liggen de opgaven voor de toekomst? De tweede tafel brainstormde over het makersklimaat in Eindhoven en wat er nodig is om dat te stimuleren. De derde tafel besprak inclusie en participatie, met als hoofdvragen: hoe kan cultuur nog meer van en voor iedereen in de stad zijn? Wat is nodig om cultuur aantrekkelijk en toegankelijk te maken voor alle inwoners?

Hoewel de tafels verschillende onderwerpen bespraken, was er een aantal onderwerpen dat toch aan alle tafels aan bod kwam. Het aanspreken van meer verschillende groepen in Eindhoven, het focussen op plekken voor makers en de verbinding tussen culturele makers en instellingen werden bijvoorbeeld genoemd als mogelijke onderwerpen voor de concept-Cultuurbrief.

Bijeenkomst 2, 13 april: Gesprek met de Cultuurraad

Op 13 april kwam de Cultuurraad bijeen om feedback te geven op het concept voor de Cultuurscan. Tijdens het tweede deel van de bijeenkomst werd er gebrainstormd over mogelijke onderwerpen voor de concept-Cultuurbrief. Hierbij werd vooral het ruimtegebrek in de stad genoemd. Ook werd het betrekken van nachtcultuur en de bedrijfsmatigheid van makers en instellingen besproken.

Bijeenkomst 3, 8 mei: Open gesprek met de sector

Ter voorbereiding op het schrijven van de eerste concept-Cultuurbrief ontmoette Cultuur Eindhoven op 8 mei de sector. In groepen werd gesproken over subsidies en codes. Onder andere het advies van de landelijke Raad voor Cultuur over nieuwe beoordelingscriteria werd besproken.

Over het mogelijke criterium 'maatschappelijke betekenis' waren veel vragen. Enerzijds heeft kunst een inherente maatschappelijke betekenis, maar afhankelijk van hoe zwaar er getoetst zou worden is er dan misschien minder ruimte voor de intrinsieke waarde van kunst en cultuur. Als kunst en cultuur gebruikt wordt als oplossing, zou de subsidie uit het sociaal domein moeten komen. Over het criterium toegankelijkheid was de

sector positief. Wat betreft de codes is er wat onzekerheid over hoe er getoetst gaat worden, of er wellicht een checklist komt en of het criterium wel voor elk type instelling even toepasbaar is.

Verder was ook een van de conclusies dat criteria, welke het ook zijn, duidelijk omschreven moeten zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor het criterium lokaal/bovenlokaal belang. Verder werd over het aanvraagproces opgemerkt dat er misschien een combinatie kan komen van een format en vrije ruimte, zodat alle aanvragers genoeg houvast hebben maar ook genoeg ruimte om plannen op hun eigen manier uiteen te zetten. Tot slot werd opgemerkt dat er meer gelet kan worden op duurzaamheid.

Bijeenkomst 4, 25 mei: Gesprek met de Cultuurraad

Op 25 mei kwam de Cultuurraad bijeen om de eerste ideeën te bespreken voor de concept-Cultuurbrief en voor de tussentijdse evaluatie van het subsidieproces in de periode 2021-2024.

Over het algemeen was de raad het erover eens dat de doorstroom van Snelgeld naar projectsubsidies beter kan. Wat betreft de criteria was er behoefte aan meer nadruk en duidelijkheid over het criterium lokaal belang. Het voorstel van de Raad voor Cultuur om te controleren op maatschappelijk belang werd begrepen, zolang hiermee cultuur niet wordt beperkt tot instrument en/of middel om maatschappelijke problemen op te lossen. Met betrekking tot de codes was de vraag of er een template gemaakt kan worden (zoals bij het Mondriaanfonds) om het reflecteren op de codes makkelijker en duidelijker te maken voor een aanvrager.

Bijeenkomst 5, 20 juni: Open gesprek met de sector

Tijdens deze bijeenkomst presenteerde Tanja een samenvatting van de eerste versie van de concept-Cultuurbrief. Vervolgens werd rondom de doelstellingen feedback gevraagd aan de zaal. Hierbij ging het veelal over nieuwe, fysieke maak- en presentatieplekken, samenwerkingen tussen instellingen en de inhoud van het culturele aanbod. Verder werd er specifiek aandacht besteed aan de doelstellingen in verhouding tot de financiële situatie. Hierbij werd duidelijk dat er financiële knelpunten zijn en blijven, en dat makers en instellingen strategische keuzes moeten gaan maken.

Bijeenkomst 6, 11 juli: Gesprek met de Cultuurraad

Na het lezen van de eerste versie van de concept-Cultuurbrief kwam de Cultuurraad bijeen om het concept te bespreken. Hierbij ging het vooral over onderwerpen die nog ontbraken in de brief. Ook werd een aantal zaken aangekaart dat al in de brief stond, maar meer nadruk mag krijgen. Verder ging deze vergadering vooral over de beoordelingssystematiek voor de subsidieverordening 2025-2028.

Andere feedback

Ook bij de totstandkoming van de concept-Cultuurbrief adviseerden Trudy van Gurp, Lawra Korfker en Harry ten Caten vanuit de gemeente. Tevens werden tijdens dit proces gemeenteraadsleden op de hoogte gehouden. Een aantal leden van de klankbordgroep heeft de concept-Cultuurbrief van commentaar voorzien. Tot slot is er feedback uit e-mails aan Cultuur Eindhoven verwerkt in de concept-Cultuurbrief.

B. Bronnen

01. Bestuursakkoord Eindhoven 2022-2026 - Samen morgen mooier maken.
02. De Culturele Stad. Cor Wijn, 2014.
03. Deze stad maakt. Cultuurvisie Eindhoven 2030. Initiatief van CKE, CultuurStation, de Bibliotheek Eindhoven, Dutch Design Foundation, Effenaar, Eindhoven Museum, VONK*, Emoves, GLOW, MU, Muziekgebouw Eindhoven, Natlab, Parktheater, Philips Museum, STRP en Van Abbemuseum.
04. Brown, A. (2004), 'The Values Study: Rediscovering the Meaning and Value of Arts Participation', Hartford: Connecticut Commission on Culture and Tourism. Geciteerd in Waanders, J. (2017).
05. Designvisie 2023-2030 van het Eindhovense Designveld.
06. Verkenning naar de economische toegevoegde waarde en bredere impact van de designsector voor Eindhoven. Dialogic, 2021.

Colofon

Opdrachtgever
Cultuur Eindhoven

Uitgavedatum
Augustus 2023

Versie
2.0

Eindredactie
TexTim

Ontwerp
Subjekt, Studio YK

Disclaimer
Deze publicatie is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Het is een verbeelding en verwoording van de visie van opdrachtgever op de opgave en is bedoeld voor verdere uitwerking.

Copyright
Alle rechten voorbehouden. De uitgave is bedoeld voor intern gebruik. Niets uit deze publicatie mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever worden verveelvoudigd of gepubliceerd.